Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
...РЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...й 1921 оной ... 21-hээ гарана | № 121 (17244) | 1986 оной майн 25, воскресени | Сэн 3 мүн.

Мүнөөдэр—Химигүүдэй үдэр

...МАЛТЫН ТҮЛӨӨ ...МСЭНЭБДИ

...болон тоһодолгын материалнуу... ...балха, алмаха хэрэгтэ гүрэн түрэ... ...харал хандуулдаг байһан гээшэ. ...XXVII съездын шиидхэбэринүүд ...талаар эрид шанга эрилтэ табигда... ...юм. Манай нефтебазын коллек... ...дын шиидхэбэринүүдые бэелүү... ...эн түлишэ болон тоһодолгын ма... ...уудые алмаха талаар муу бэшэ үрэ ...е түйлана. Жэшээлхэдэ, байгша ...инһээ нефтепродуктнуудай гээлтэ ...12 процентээр доошолуулагдаһан, ...бүтээсэ 2,4 процентээр дээшэлүүлэг... ...йна. Элдэб янзын шэнгэн түлишэ, ...ын материалнуудые худалдажа, ...од абаха, эд бараанай эрьесын та... ...эбтэ даабаринууд амжалтатайгаар ...дээ. Харин вагоноцистернэнүүдэй ...уулгалгын үедэ байлга хэмһээ ...дээшэлээ.

...дээрэһээ иимэ хойшолон үзэгдэнэ ...эжэ хараад үзэе. Үбэлэй үедэ шэн... ...шэ хүрэдэггүй гэжэ мэдээжэ. Ха... ...одолгын материалнууд хүйтэн саг... ...й вагоноцистернэдэ ашагдаха ёһо... ...юрын цистернэ соо зөөгдэнэ бшуу. ...цистернэ соо асарагдаһан машинын ...элдөө халуун ууралаар удаан ха... ...атай болодогбди. Юуб гэхэдэ, ко... ...ай халуун уурал ехээр үйлэдбэ... ...сэ багатай байна бшуу.

...ие усадхахын тула котельные һэль... ...элхэ хэрэгтэй болоо. Арбан хоёр... ...ан жэлэй туршада энэ котельные ...шэнэлхэ талаар мүнгэн һомолог... ...Доторойнгоо нөөсэ арга болом... ...е элсүүлэн, мүнөө котельные үр... ...эхилээбди. Эндэ халуун уурал ...лэдбэрилхэ арга боломжотой ко... ...огдохо юм. Тиигэжэ энэ котелой ...эжэ эхилхэдэ, вагоноцистерные ...лгэ саг соогоо хэгдэжэ байха.

...ридэ хэрэглэгдэһэн материалнуу... ...луулжа буйлуулаад, тэрэниие да... ...лэжэ боломоор юм. Мүнөө бидэ... ...ноярска хизаарта, Шэтын, Эрхүү... ...стьнуудта үйлэдбэридэ хэрэглэг... ...сортын тоһо суглуулжа, буйлуул... ...гэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө 2274 тон... ...суглуулжа, хоёр мянган гаран тон... ...уулһан тоһо хэрэглэмжэдэ эльгээ... ...ашаг үрэ ехэтэй технологёор үйлэд... ...эрэглэгдэһэн тоһо буйлуулхада, хэ... ...ан тонно тоһон алмагдана гээшэ. ...бүри ехэ тоһо суглуулжа, буй... ...һэн зорилготой ажалланабди.

...Эрхүүгэй областиин нефтебазын ...тэй бидэнэр мүрысэдэгбди. Үн... ...жэлэй дүрбэдэхи кварталай дүн... ...коллективнай социалис мүрысөөн... ...дамжуулгын Улаан тугаар шаг... ...н. Коллективэй түйлаһан амжалта... ...цехэй хүдэлмэришэд горитой ху... ...руулалсаа гэжэ тэмдэглэмээр. Цех... ...тол түлэб эхэнэрнүүд ажалладаг ...нэр шэнгэн түлишэ тушаан аба... ...публикын бүхы районуудта эльгээ...дэгбди. Таряа тарилгын, хуряалгын, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ хүдөөгэй ажалшадай һаадгүйгөөр хүдэлхын тула районуудтахи нефтескладуудые шэнгэн түлишөөр гүйсэд хангана бди. Хүдөөгэй механизаторнуудай саг соогоо тарилгаяа дүүргэхын тула мүнөө бидэнэр амаралтынгаа үдэр хүдэлнэбди. Арба гаран жэл хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон хүнүүд цехтэмнай олон. Минии ажалладаг бригадын гэшүүд бүлта хорёод жэлэй туршада эндэ хүдэлнэ. Бригадамнай «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, тэрэнээ жэл бүри амжалтатайгаар хамгаална. Мүн бригадымнай ниитын журам, гурим сахиха талаар арадай һайн дуранай дружинын хамтын гэшүүн юм. Архидалга ба алкоголизмтай тэмсэхэ талаар эхин эмхиин гэшүүн һэн тула архида дуратай хүнүүдтэй тэмсэл ябуулнабди. Архиин халуунтай хүдэлмэридөө ерэдэг хүнүүднай мүнөө ниитын болон ажалай журам гурим хазагайруулхаяа болинхой. Мүн ажалдаа гээгдэжэ ерэхэ ушарнууд үзэгдэнэгүй.

Эдэ бүгэдэ дутуу дунданууд тай амжалтатайгаар тэмсэхэ хэрэгтэ хамтын подрядай гуримые ёһотоор үйлэдбэридэ хэрэглэлгэ, ажалда хабаадалсаһанай зэргээр салин хүлһэ, мүнгэн шан хубаарилга ехэ нүлөө үзүүлһэн байха юм.

Хүдэлмэришэдэй ажаллаха, амарха эрхэ байдалые һайжаруулхын тула предприятиимнай захиргаан, партийна организаци, профком ехэ оролдолго гаргадаг. Хүдэлмэришэдэй аятайгаар амарха бааза Байгал далайн эрьедэ баригдажа, үнгэрэгшэ жэлдэ ашаглалгада тушаагдаа. 80 бүлын байха болбосон түхэлтэй байрын гэр байгша ондо баригдажа, ашаглалгада үгтэхэ ёһотой. Тиигэжэ коллективнай гэр байраар гүйсэд хангагдаха юм.

Иигэжэ маанадай ажаллаха, амарха эрхэ байдалай һайжаруулагдаха бүри түсэбтэ даабаринуудаа, абаһан уялгануудаа сүм дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллахабди.

Манай ороной химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлэйнь һайндэрөөр сүг хүдэлжэ ябаһан нүхэдөө халуунаар амаршалнаб.

М. КОТЛЕЦОВА,
Улаан-Үдын нефтебазын оператор.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

СССР-эй Верховно Совед эй Президиумэй ээлжээтэ заседани КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Громыкын түрүүлэлгэ доро майн 23-да Кремль соо болобо.

СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй депутадуудта һунгагшадай үгэһэн захяануудай ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай, СССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси дээрэ палатануудай саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай оруулһан дурадхалнуудые, ажаглалтануудые хаража үзэлгын дүнгүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев элидхэл хэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ М. И. Масленников нэмэлтэ элидхэл хээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет, союзна министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд 1986 оной СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбые, СССР-эй Гүрэнэй бюджедые бэелүүлхэ, һунгагшадай захяануудые, палатануудай саг үргэлжын комиссинуудай болон депутадуудай дурадхалнуудые, ажаглалтанучдые дүүргэхэ хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр ябуулжа байна гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. 1986—1990 онуудай Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбые бэлдэлгын хүдэлмэридэ, һүүлэй үедэ СССР-эй правительствын баталан абаһан хэдэн тогтоолнууд соо тэдэнэй олонхид хараада абтаһан байгаа.

Гэхэтэй хамта хүгжэлтын эршэтэ замда гаргахын, түсэбүүд дотор хараалагдаһан даабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын, договорой журамые бэхижүүлхын, экономикын ашаг үрые дээшэлүүлхын тула шухала хэмжээнүүдые бэелүүлхэ талаар саг үргэлжын комиссинуудай һанамжануудые, депутадуудай дурадхалнуудые, ажаглалтануудые СССР-эй зарим министерствэнүүд болон албан зургаанууд бэелүүлжэ шадабагүй.

КПСС-эй XXVII съездын заабаринуудай үндэһөөр СССР-эй министерство болон албан зургаан бүхэнэй, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй 1986 оной СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй даабаринуудые, ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха талаар партиин хараалһан хэмжээнүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхын түлөө эрилтэеэ дээшэлүүлхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиум баталан абаһан тогтоол соогоо СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ дурадхаба.

Республикануудай, нютагуудай экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбүүдые бэелүүлгын хойноһоо хиналтаяа шангадхахыень союзна болон автономито республикануудай Верховно Соведүүдэй Президиумүүдтэ, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ дурадхагдаа.

Удаань СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Гэр бүлые бэхижүүлхэ, үхибүүдые хүмүүжүүлхын түлөө тэрэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ тухай Хуулиин эрилтэнүүдые сахиха талаар Латвиин ССР-тэ ябуулагдажа байһан хүдэлмэри тухай асуудалые хаража үзэбэ. Латвиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Я Рубэн элидхэл хээ. Депутадай бэлэдхэлэй комиссиие хүтэлбэрилэгшэ, Московско областиин КПСС-эй Зарайска горкомой нэгэдэхи секретарь Е. В. Балакина энэ асуудалые бэлдэлгэдэ хабаадаһан депутадуудай үмэнэһөө нэмэлтэ элидхэл хэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар тогтоол баталагдан абтаа, тэрэ хэблэлдэ толилогдобо.

Гүрэнэй ажабайдалай бусад зарим асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Нүхэд Л. Н. Зайков, Д. А. Кунаев, Н. Н. Слюньков зүблэхэ зүйлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадабад.

(ТАСС).

УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАБА

Үсэгэлдэр Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай байшан соо партиин обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, соёлой эмхи зургаануудай, ажахынуудай түлөөлэгшэд баярай зүблөөндэ хабаадаба. Хүдөө нютагуудта ажаһуугшадые соёлой талаар эрхимээр хангахын түлөө 1985 ондо дэлгэрһэн бүхэроссин мүрысөөндэ республикамнай түрүү һуури эзэлжэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** баярай зүблөө нээгээ. РСФСР-эй соёлой министрэй орлогшо **А. И. Шкурко** сугларагшадта амаршалгын үгэнүүдые хэлэһэнэйнгээ һүүлээр соёлой ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй урда үе сагай табиһан шэнэ зорилгонууд тухай тодорхойгоор тоггобо.

Сугларагшадай халуун альга ташалган доро В. Б. Саганов, республикын соёлой министр Д. Т. Цыремпилов, Буряадай АССР-эй профсоюзуудай соведэй секретарь Л. Л. Болдонов түрүүтэй бүлэг нүхэдтэ А. И. Шкурко дамжуулгын Улаан туг барюулаа.

Зүблөөн дээрэ арадай депутадуудай Хэжэнгын райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша **Х. П. Рантаров**, Хяагтын районой Хираанай-Адагай хүдөөгэй библиотекые даагша **А. Ф. Колесникова**, Кабанскын шубуунай фабрикын соёлой байшангай киномеханик **В. М. Соснин**, Зэдын районой Оёорой совхозой директор **С. М. Филиппов**, агропромой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой секретарь **И. П. Ефимов** гэгшэд үгэ хэлээ. Хүдөөгэй ажалшадые комплексноор хангаха хэрэгтэ горитой амжалтануудые түйлаашье һаа, республикын соёлшод дүүрэн хүсэндөө хүдэлнэ гэхын аргагүй. Нютаг дээрэ концертнүүдые, зүжэгүүдые харадаг зоной тоо үсөөрөө. Клубна эмхинүүдые барилга, заһабарилга унжагайруулагдана, соёлой талаар мэргэжэлтэдые бэлдэхэ, тэдэниие байра байдалаар хангаха хэрэг хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ дурсагдаһан нүхэд шүүмжэлһэн, эдэ дутагдалнуудые усадхаха арга замуудые зааһан байна.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** зүблөөнэй түгэсхэлдэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээд, саашанхи ажалдаа үндэр амжалтануудые түйлахыень сугларагшадта хүсөө.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА-86

Үдэ багаар һахалиин совхозой полевой стан хүрэжэ ерэхэдэмнай, хүн зон оройдоошье харагдабагүй. Үндэр хашаагай үбэртэ заһабарилагдаад жэрылгэн табигданхай орооһоной комбайнууд хүнэй нюдэндэ уриханаар харагдаха юм. Юу хэхээ гайхажа байтарнай, орооһоной тоог сооһоо үрэһэнэй орооһо ашадаг урагшаа ута хоолойтой автомашинын хүндөөр уухилан гаража ерэхэдэнь, жолоошонһоо эндэ үшөө хэн бииб гэжэ һураха дамни: «Тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир В. К. Любовниковһоо бэшэ хүн үгы», — гэжэ тэрэмни хэлээдхибэ. Уданшьегүй үндэршэг бэетэй, гушаад гаража ябаһан хүнтэй танилсахадаа, ажал хэрэгээрнь һонирхобоб.

— Энэ бригадын бригадируусалгатай хүдэлмэреэ тэдэнэр ажалай хорёод гаран үдэрэй туршада дүүргэхээр хараална. Мүнөө эндэ дүн хамта 30 хүн хүдэлнэ. Эдэнэртэ хүсэ ехэтэй К-700 түхэлэй 4, Т-150 түхэлэй нэгэ, гэнжэтэ 1, мөөртэ 4 трактор даалгагданхай.

—Сагай уларилай хүйтэн байһанһаа боложо, хабарайнгаа тарилгые һахалиинхид майн гурбанһаа эхилээ. Түрүүшын үедэ «Доржиха» гэжэ 169 гектар таряалангай 55 гектартань витаминтай ногооной гурил гаргадаг агрегадта хэрэглэгдэхэ нэгэ жэлэй ногоо тарижа захалаа. Энэ поли дээрэ зеленко гурбан ондоо болзорто тадэнэ. Үдэртэ дунда зэргээр 100 гектарта тарилга хэгдэхэ һаа, тэрэнээ хорин гектараар

РЕПОРТАЖ

ҮРГЭН ДЭЛИСЭТЭЙГЭЭР

раар намайе һаяхан томилоо. Урдань тус коллективые республикын суута механизатор Г. С. Серебренников толгойлдог байһан юм. Мүнөө тэрэ наһанайнгаа амаралтада гараһаншье һаа, үдэртөө мандаа ерэжэ, ехэхэн зүбшэл заабари үгэдэг һайшаалтай. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ баян ургаса ургуулхал гэжэ оролдогдоно гээшэ. Энээнһээ бэшэ манда ондоо зорилго байхагүй. Тиимэһээ энэ богонихон болзор соо «шууяатайханаар үнгэрдэг» харюусалгатай хаһаяа эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ гээшэ бидэнэрэй мүнөөдэрэй гол зорилго болоно, — гэжэ Виктор Константинович хэлээ һэн.

Нүхэр Любовниковой ударидадаг коллектив байгша ондо 3450 гектарта орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудые тариха даабаритай юм. Энэ хаоригдаха юм. Тиигээд эршэмтэй технологи хэрэглэжэ, 450 гектар дээрэ шэниисэ таряа. Эртынгээ орооһото ургамалнуудые һаядаа тарижа дүүргэхэ хараатай. Тэрэмнай бүхыдөө 1080 гектар талмай болохо юм. Ошожо харахадатнай болохо,—гэжэ бригадир дурадхаба.

...Полевой станһаа зүүн тээшээ хоёр модоной газарта тарилгын хоёр агрегат хойноо тооһо бурьюулан урагшаа дабшана. Түрүүшын агрегадайнь манда дүтэлжэ ерэхэдэнь, тэдэнэртэй уулзажа хөөрэлдэбэбди.

— Мэндэнэй ехэл хүйтэн байжа, манда бага бэшэ һаад ушаруулаа. Үсэгэлдэрэй нэгэ бага тогтонижобо гээшэ гү? Наратай үдэрнүүд болобо. Юрэдөөл, бидэ «шангалхал» гэжэ оролдонобди. Агрегадуудн ай һаадгүйгөөр хүдэлгэлүүлнэбди, — гэжэ механизатор Виктор Любовников хэлэнэ.

Уданшьегүй хоёрдохи агрегат ерээд тэрэнэй хажууда тогтошобо. Тракторист сеяльщик хоёр сеялкынгаа сошнигуудыень түргэхэн шалгажа үзэнэ. Энэ тракторта механизатор Алексей Иванович Буруев хүдэлдэг байба.

— Эдэ ажалаа һайн мэдэхэ хүбүүд. Тиимэһээ үдэр бүриингөө даабариие холо үлүүлнэ. Минеральна үтэгжүүлгэ оруулдаг агрегадуудта баһал дүй дүршэлөөр баян механизаторнууд А. Н. Иванов, Г. И. Буруев гэгшэд хүдэлдэг юм. Нүгөө поли дээрэ шэниисэ тарижа ябаһан Г. И. Рупышевай ажалыень онсолон тэмдэглэхээр. Майн 15-һаа эхилжэ, бидэ кукурузаяа тарижа захалбабди. Энэ шухала хэрэгые Иван Гурьянович Буруев эрхилдэг юм. Тэрэнэй даадаг звеногой гэшүүд байгша ондо бүхыдөө 350 гектарта кукуруза тарижа, бүхэли зундаа харууһалха зорилготой, — гэжэ Виктор Константинович хэлэбэ.

Тэдэнэрэй мүнөө эрхилжэ ябаһан ажалаарнь һонирхон харахадаа, мүнөө жэлдэ гектар бүриһөө 12,5 центнер орооһо таряа ургуулжа абаха гэһэн социалис уялгаяа бэелүүлхэ байһандань һэжэг түрөөгүй һэн.

— Мүнөө нэгэшье үдэр, гансашье час гээнгүйгөөр, тарилгаяа түргэдхэхэ гээшэ тон шухалада тоологдоно. Тиимэһээ тарилгынгаа агрегадуудые хоёр халаанда хүдэлгэжэ, үлэгшэ талмайгаа эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхэ зорилготой ажалаа эрхилжэ байнабди,— гэжэ бригадир ябаха дээрэмнай мэдүүлээ һэн.

Зүб лэ даа. Бригадирай энээндэ һанаагаа зобожо ябаһаниинь элитэ байгаа бэлэй. Юуб гэхэдэ, Хүнтэйн талада эртын ургамалнуудые тарилга һүүлшынгээ шатада оробо бшуу.

Д. ДОНДОКОВ.
Хурамхаанай район.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир В. К. Любовников.
Л. ШАРАПОВАГАЙ фото.

ГАДААДЫН ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

«Гадаадын политика тушаа КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар СССР-эй МИД-эй түбэй аппарадай болон хилын саанахи эмхи зургаануудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» зүблөөн майн 23-да СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ эхилбэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. А. Шеварднадзе зүблөөн дээрэ элидхэл хээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ. Мүнөө үеын совет дипломатиин ажал ябуулгын эрхэ байдалда дэлгэрэнгы шэнжэлэл хэгдэһэн, социалис обществодо, бүхы Дэлхэй дээрэ боложо байһан ехэ хубилалтануудтай партиин бэелүүлжэ байдаг экономическа, социальна, политическэ, оборонно, үзэл сурталай, сэдьхэл бодолой асуудалнуудтай орон доторхи зорилгонуудаа нягтаар тааралдуулан холболгын гол шэглэлнүүд, түхэл маягууд шэнжэлэгдэһэн байгаа.

Шэнэ оршон байдалай үндэһөөр түйлалтанууд сэгнэгдээ; гол шухала юумэнииинь гэхэдэ, һүүлэй үеын совет дипломатиин дүй дүршэл шүүмжэлхыгээр, партийна ёһоор зүбшэн хэлсэгдээ; КПСС-эй XXVII съездын стратегическэ харда шугамые бэелүүлгэдэ тэрэнэй бүхы ажал ябуулгые нарижуулан һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэһэн хэмжээнүүд тодорхойлогдоо.

КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар А. Ф. Добрынин, В. А. Медведев, А. Н. Яковлев, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша С. В. Червоненко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, ГКНТ-гэй түрүүлэгшэ Г. И. Марчук, СССР-эй министрнүүд Б. И. Аристов, Б. И. Гостев, ГКЭС-эй түрүүлэгшэ К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшонор, бусад министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, СССР-эй онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайдууд, генеральна консулнууд, партийна организацинуудай секретарьнар зүблөөндэ хабаадаба.

(ТАСС).

ЗАЛГАЛДАН ХОЛБОЛДОБО

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Пилотгүй «Союз ТМ» гэжэ транспортна онгосо майн 5-һаа хойшо амяраа ниидэжэ ябаһан «Мир»—«Прогресс-26» гэжэ замбуулинай комплекстой 1986 оной майн 23-да Москвагай сагаар 14 час 12 минутада залгалдан холбогдоо.

Хоёр сүүдхэ соо онгосын амяраа ниидэхэ үедэ тэрэнэй түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд шалгагдаһан байна.

«Союз ТМ» гэжэ онгосо «Мир» станцида аргааханаар дүтэлэ дүтэлһөөр, замбуулинай хоёр аппарадай автомат түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдэй туһаламжаар залгалдан холбогдобо. Онгосо дамжан ородгын таһалгын талаһаа станцида холбогдоо.

Хамтын ниидэлгын программаар «Союз ТМ» гэжэ нарижуулан һайжаруулагдаһан онгосо туршан шалгагдаха байна.

Мүнөө үедэ Газар шадарай замда совет эрдэм-шэнжэлэлгын хоёр комплекс хүдэлнэ: «Мир»—«Союз ТМ»—«Прогресс-26»—автомат гуримаар болон «Салют-7»—«Союз-15»—«Космос-1686»—жолоодогдодог гуримаар.

Хоёр комплекс гэмгүй һайнаар ниидэнэ. Космонавтнууд Леонид Кизим болон Владимир Соловьев гэгшэдэй бэенүүд һайн.

ҺУНГУУЛИИН БАЙГАЛАЙ 70-дахи ОКРУГҺОО БУРЯАДАЙ АССР-эй АРБАН НЭГЭДЭХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАТ БОЛГОЖО БҮРИДХЭЛДЭ АБАХА ТУХАЙ ҺУНГУУЛИИН ОКРУЖНОЙ КОМИССИИН

МЭДЭЭСЭЛ

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведые һунгаха тухай» Буряадай АССР-эй Хуулиин 39-дэхи ба 41-дэхи статьянуудтай тааралдуулан, һунгуулиин Байгалай 70-дахи округто һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин окружной комисси иигэжэ тогтооно:

1. Баргажанай леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективэй дэбжүүлһэн 1936 ондо түрэһэн, КПСС-эй гэшүүн, Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министр **Иванов Сергей Федоровичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абаха.

2. Депутадта кандидат **Иванов Сергей Федоровичые** һунгуулиин Байгалай 70-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин бюллетеньдэ оруулха.

ҺУНГУУЛИИН ОКРУЖНОЙ КОМИССИ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй заседани үржэдэр боложо, республикын ажахын болон соёлой байгуулалтын хэдэ хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Заседани дээрэ нэн түрүүн Буряадай АССР-эй 1987 оной Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй проект хаража үзэгдөө. Тус асуудалаар республикын Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Н. Н. Лоскутов элидхэл хэжэ, зүбшэн хэлсэһэнэй удаа, хүдөө ажахын, социально-соёлой барилгын, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгын ба хангалгын һалбаринуудые хүгжөөлгын талаар хараа түсэбүүдтэ нэмэлтэ ба тододхолгонуудые оруулаад, РСФСР-эй Госпланда дурадхахыень республикын Госпланда даалгагдаба.

Клубай эмхи зургаануудые хэрэглэлгые һайжаруулха талаар Хяагтын районой нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай тус райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Д. Бадмацыренов тоосоһон байна. Соёлой болон спортын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха, тэдэнэй материально-техническэ үндэһэ һууриие бэхижүүлхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдабашье, КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёһоор тэдэнэй ажал ябуулгые эрид хубилгаха, ашаүрыень дээшэлүүлхэ, ажалшадай сүлөө сагаа ашатай туһатайгаар үнгэргэхэ талаар нютагай Соведүүд даамгай хэмжээнүүдые абанагүй гэжэ тэмдэглэгдээ. Райгүйсэдком 1985 ондо соёлой болон спортын нэгэшье асуудал хаража үзөөгүй байха юм. Соёлой барилга һулаар ябуулагдана, Ехэ-Нугын, Шара-Голой, Новоде-сятниковска, Бага-Худэриин клубууд заһабарилагданагүй. Үбэлэй үедэ олон клубууд хүдэлнэгүй. Эдэ эмхи зургаануудые заһабарилгада предприяти болон ажахынуудай мүнгэ зөөри хабаадуулагданагүй. Мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд дуталдана. Оройдоол 7 клубуудые даагшанар тусхай мэргэжэлтэй. Холын һууринуудта саг үргэлжэ кино харуулагданагүй. Эдэ бүгэдэ хадаа нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хангалтагүйгөөр хүдэлһэнэй гэршэ боложо үгэнэ. Архидалгатай тэмсэл һулаар ябуулагдана.

Бии байгаа дутуу дунданууд ые усадхажа, соёлой болон спортын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие мүнөө сагай эрилтэдэ хүрэмөөр һайжаруулха хэмжээнүүдые абахаар Хяагтын рүйгүйсэдком, нютагай Соведүүд уялгалагдаа.

Материальна нөөсэнүүдые алмаха ба тааруу зүбөөр хэрэглэхэ талаар Кабанскын райгүйсэдкомой хүдэлмэри тухай тус гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. А. Данько заседани дээрэ элидхэбэ. Зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүдые харахада, предприяти, барилга, колхоз болон совхозуудта материальна нөөсэнүүдые гамнаха, зүбөөр хэрэглэхэ талаар шанга тэмсэл ябуулагданагүй, энэ шухала асуудалые нютагай Соведүүд анхаралдаа абанагүй гэжэ элирбэ. Эд хэрэгсэлнүүдые үрихэ, эзэн бусаар хандаха ушарнууд али олон дайралдана. Модо, бензин, дизельнэ түлишэ болон бусад нөөсэнүүдые гамгүйгөөр гаргашалха, хажуу тээшэнь худалдаха ябадал Байгалай модоной баазада, Кабанскын, Твороговой шубуунай фабриканyудта үзэгдэнэ. Бүхыдөө район дотор 1985 ондо 12,3 мянган кубометр модон, 10 мянган гикалори дулаанай элшэ, 424 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн үлүүсэ гаргашалагдаһан байна. Продукци үйлэдбэрилхэдөө нормоһоо үлүү ехэ гаргаша хэгдэнэ.

Район дотор байгуулагдаһан материальна нөөсэнүүдые алмаха комисси хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Энэ шухала асуудалаар социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдээгүй байһаар. Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Үлэгдэл багатай, үлэгдэлгүй технологи нэбтэрүүлэгдэнэгүй, түүхэй эд комплексно гуримаар, дууһан хэрэглэхэ дүй дүршэл олоной шадабари болгогдоногүй. Кабанскын районно, Бабушкинай городской болон поселково, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудай заседанинууд дээрэ энэ шухала асуудал тон үсөөн харагдана. Республикын министерство болон алба зургаанууд мэдэлдээ байһан предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ талаар шанга эрилтэ табинагүй.

Материальна нөөсэнүүдые алмаха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэһэнэйнь түлөө Кабанскын райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. А. Данькодо һануулга хээд, энэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха талаар зохихо бүтэмжэтэй хэмжээнүүдые дары түргэнөөр абахыень Министрнүүдэй Совет тэрэниие уялгалба.

СССР-эй, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй болон нютагай Соведүүдэй депутадуудта һунгагшадай үгэһэн захяануудые дүүргэхэ талаар Яруунын районой Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэри тухай асуудал хаража үзэгдөө. Тус асуудалаар райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Л. Ц. Цыдыпов тоосоһон байна.

Арадай депутадуудай захяануудые бэелүүлхын тула район дотор бага бэшэ оролдолго гаргагдадаг. Нютагай Соведүүдэй депутадуудта 74 захяа үгтэһэн, харин 64-ниинь мүнөө бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан байгаа. Тэдээнэй 23-ниинь дүүргэгдээ, 30-ниинь бэелүүлэгдэжэ байнхай. Харин Верховно Соведүүдэй депутадуудта үгтэһэн 31 захяае дүүргэхэ хэмжээнүүд мүнөө абтажа байна. Гэбэшье һунгагшадай захяануудые бүримүһэн, дары түргэн дүүргэхын тула үдэр бүриин анхарал табигданагүй, тодо хиналта бэелүүлэгдэнэгүй. Энэ талаар Главбурятстрой, ЛВРЗ, Бурятавтодор болон бусад албан зургаанууд түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэнэгүй гэжэ шүүмжэлэгдээ.

Һунгагшадай депутадуудтаа үгэһэн захяануудые гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлхэ талаар хэмжээнүүдые абахыень районно, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалһан тогтоол Министрнүүдэй Совет баталан абаа.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй Президиум 1986—1990 онуудта республикын ой модоной нөөсэнүүдые аршалан хамгаалха ба комплексно гуримаар, тааруу зүбөөр хэрэглэхэ үргэн ехэ хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол мүн лэ баталаа.

Энэ заседани дээрэ республикын социально-экономическа хүгжэлтын бусад асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, зохихо тогтоолнууд баталагдан абтаһан байна.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов заседани дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЗУНАЙ БЭЛШЭЭРИ АШАГТАЙГААР ХЭРЭГЛЭХЭ

Манай совхозой харьяата газар Хамар-Дабаанай урда хормойдо, зуу гаран модоной зайда нэмжынэ. Эндэ үбэлэй сагта ехэ хүйтэн, зундаа һэрюун тунгалаг, һоно боргооһоор хомор байдаг. Мяхалиг үүлтэрэй эбэртэ бодо мал, адуу моридые үсхэбэрилхэдэ угаа таарамжатай. Тиимэһээ манай ажахын гол шэглэл эдэ һалбаринуудые хүгжөөлгэ болоно.

Мүнөө үедэ хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүдэй, адуу моридой 40 гүүртэ, һү һаалиин хоёр фермэ зунай бэлшээридэ гаргагдаа. Энэ харюусалгатай нажарай сагые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гэжэ манай совхозой малшад оролдодог гээшэ. Юундэб гэхэдэ, жэл соо үйлэдбэрилэгдэдэг мяханай 80 шахуу, һүнэй 60 процентнь зунай бэлшээриин үедэ абтадаг юм. Энэ жэлдэ малшаднай эртээнһээ заһабарилагдаһан, дулаалагдаһан гэр байрануудта нүүжэ ерээ. Залуу малые аадар борооһоо, халуун наранһаа хамгаалха һарабшанууд, юрэнхы дал хорёонууд бодхоогдоо, хуушарһаниинь һэльбэн заһабарилагдаа. Тугалнуудые эхэдэнь хүхүүлжэ түлжүүлдэг бүхы гүүртэнүүдтэ олон таһагуудтай тээлнигүүд хэдэн жэлэй урдуур түхеэрэгдэнхэй юм. Ц. Х. Замбалаевай барилгашадай бригадын гэшүүд зуһалангуудые бэлдэхэ хүдэлмэриие урагшатайгаар ябуулаа.

Зунай бэлшээриин эхин хаһада тугалнуудта, мүн тугаллаха үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл үгэдэг байнабди. Тиимэһээ үбһэ тэжээл, талха тарьяанай зүйлнүүд, зундаа гүйсэд хүрэхэ дабһан зөөгдөө һэн. Хэнэйшье мэдэһээр, зунай хаһа үбэлэйхиһөө бага бэшэ эрилтэнүүдые табидаг. Нэн түрүүн. зоотехнигүүд, мал эмнэлгын мэргэжэлтэд олон тоото хэмжээ ябуулгануудые хээ. Бухы гүүртэнүүд бодомжотойгоор бүридхэгдөө, үхэр малнууд шэгнэгдээ, һэргылэмжын ветеринарна олон тоото хүдэлмэри ябуулагдаа. Ажалша бэрхэ юрэнхыдөө дүй дүршэлтэй хүнүүд малшадай туһалагшадаар томилогдоо.

Ажахынгаа малшад сооһоо эгээн түрүүлэн Иван Самбуев, Зоригто Тубанов, Федор Будаев гэгшэдэй даадаг гүүртэнүүдэй малшад харууһалдаг үхэрнүүдээ зунай холын бэлшээридэ абаашаба. Тэдэнэр Утаата тосхонһоо 90 гаран модоной зайда оршодог Зэдэ голой эхиндэхи суута Уран-Дүшэ уулын хормойдо түхеэрэгдэһэн, һайн байратай зуһалангуудтай. Эдэ гурбан нүхэд хоорондоо мүрысэжэ ажалладаг, бүхы малшадта үндэр бүтээсэтэ ажалай жэшээ харуулдаг юм. Зунай бэлшээриин үедэ үхэрнүүдэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 950—1000 граммаар дээшэлүүлхэ уялгануудые абанхай. Тиин буруу, хашараг, гунжад түхэрээн сүүдхэдэ һайн ногоотой бэлшээридэ адуулагдаха, 2—3 хоноод лэ ондоо бэлшээридэ абаашагдаха, дабһа болон минеральна тэжээлнүүдээр дутаагдахагүй байна.

Бүхыдөө ажахын залуу мал таргалуулха 16 гүүртэнүүд хүбшын бэлшээридэ зөөлгэгдөө. Хямда сэнтэй, тарган, һайн шанартай мяха үйлэдбэрилхэ зорилго малшадай урда табигданхай. Бэлшээридэ харууһалагдаһан 2170 эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 880 граммаар нэмээхэ гэһэн социалис уялга ажахымнай малшад абаа юм. Мүнөө дунда зэргээр 126 килограмм шэгнүүртэй хашарагууд намартаа 232 килограммда хүргэгдэхэ зэргэтэй. Сентябрь һарын һүүл багаар 330, тэрээнһээ дээшэ килограмм татаһан мал гүрэндэ тушаагдаха, бусадынь шахан таргалуулгада табигдаха түсэбтэй. Эдэ хэмжээнүүдэй ашаар байгша ондо, ерэхэ 1987 оной нэгэдэхи кварталда гүрэндэ мяха худалдаха түсэбүүд сүм дүүргэгдэхэ зэргэтэй.

Жэл бүридэ хямда, бага гаргашатай адуунай мяхан манай ажахыда ехээр үйлэдбэрилэгдэнэ. Мүнөө зунай бэлшээридэ 1300 гаран толгой адуун һүрэг абаашагдаба. Суута адуушад Борис Гончиков, Зэгбэ Гомбоев, залуу хүбүүн Валерий Базаров гэгшэд Улаан һарьдагуудай хоорондохи Һонгино гэжэ газарта эртэ хабар нүүжэ ошоо һэн. Гүүнүүд унагалжа байна. Ерэхэ намар 300 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй морид гүрэндэ худалдагдаха юм. Иигэжэ арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые дүүргэлгэдэ ехэ нэмэри боложо үгэхэ байна.

Малшад зунай хээрын бэлшээридэ үни удаан саг соо ажалладаг гээшэ. Үдэр, һүниие илгангүй, хура бороотой, халуун наратай сагта адууһа малаа харууһалдаг хүнүүдэй ажаһуудал хүнгэдхэхэ, хэрэгтэй зүйлнүүдээр хангаха, тааруу зохидоор амаруулха гэхэ мэтын шухала асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ гээшэ партийна организациин нангин уялга болоно. Мүнөө үедэ 130 гаран хүнүүд хүбшын бэлшээридэ ажаллана. Һаяар һургуулиин үхибүүд, студентнэр тэдээндэ нэмэжэ ошохонь. Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд холо хээрэ ажаллажа байһан малшадтаа али болохо анхарал хандуулха, һаадгүйгоор ажаллаха эрхэ байдал байгуулха ёһотой. Холын гүүртэнүүдтэ ошодог харгынуудые заһабарилха, малшадые соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын талаар хангаха хэрэг тон һайнаар дүүргэгдэхэ ёһотой. Агитатор болон политинформаторнууд тусхай графигай ёһоор ошожо, газетэ, журнал, ном абаашаха байна. Тиимэһээ манай совхоздо малшадые хангаха түсэб-график баталагдаа. Партбюрогой гэшүүдтэ, зоотехмэргэжэлтэдтэ гүүртэнүүд хубаарилагдажа даалгагдаа. Мүн тиихэдэ саг зуурын депутатска, арадай хинагшадай постнууд байгуулагдаа. Юһэн гэшүүдһээ бүридэһэн Ольга Жамбаловагай хүтэлбэрилдэг агитбригада малшадта зорюулагдаһан тусхай программа бэлдээ. Эдэ үдэрнүүдтэ агитбригада ойрын малшадта айлшалжа ерэбэ. Иигээд тэдэнэр холын гүүртэнүүдтэ ошохо юм. Агитбригадатай хамта библиотекарь, фельдшер, наймаашан ябалсаха. Тудхалта голдо фельдшер Сэсэг Шагдурова зунай хаһада байрлажа, малшадай элүүр энхые шалгаха. Мүн эндэ түхеэрэгдэһэн пекарнида хилээмэ баригдажа эхилбэ.

Зунай бэлшээридэ гарахаһаа урид малшан бүхэн өөрынгөө даабари мэдэһэн, социалис уялгануудые абаһан байна. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые саг болзор соонь согсолжо, малшадта дуулгажа байхабди. Энэ уялгаяа совхозой партбюро, профком, БЛКСМ-эй комитет, Утаата-Далахайн сомоной Соведэй гүйсэдком харюусалга ехэтэйгээр бэелүүлхэ хараатай.

Б.-Ц. БАДМАЕВ,
Далахайн совхозой партбюрогой секретарь.
Захааминай район.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

СССР-эй ШУЛУУН НҮҮРҺЭНЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВЫН НЭГЭДЭЛНҮҮД, ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринууд болон абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ туйлаһан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

РСФСР-һээ

Буряадай АССР-һээ

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Шевченко Анатолий Кузьмичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн экскаваторай машинист.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР

Бакшеев Феоктист Николаевичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн экскаваторай машинист.

Бальжинов Владимир Данзановичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн экскаваторай машинист.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Аверин Михаил Георгиевичые —«Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Гусиноозерская» шахтын газар малтадаг машинын машинист.

Бурдуковская Галина Иосифовнае — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй УРС-ын «Гусиноозерскуголиин» ОРС-ой столовын эдеэ шанагша.

Калашников Владимир Фёдоровичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн директор.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Волков Сергей Владимировичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн экскаваторай машинист.

Лыткин Валерий Фёдоровичые—«Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Гусиноозерскын автобазын автомобилиин жолоошон.

Сутурин Алексей Иннокентьевичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Гусиноозерскын автобазын автомобилиин жолоошон.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Аношин Василий Георгиевичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Гусиноозерская» шахтын слесарь.

Кичигин Виктор Васильевичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн ахамад механик.

Шишмарев Виктор Ивановичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Гусиноозерскын автобазын автомобилиин жолоошон.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Доржиев Владимир Жановичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Гусиноозерская» шахтын газар малтадаг машинын машинист.

Игнатьев Николай Николаевичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн экскаваторай машинист.

Исаков Новомир Александровичые — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Гусиноозерская» шахтын горнохабсаргагша.

Кожевникова Валентина Михайловнае — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй УРС-ын «Гусиноозерскуголиин» ОРС-ын ахалагша товаровед.

Крестьянских Галина Михайловнае — «Востсибуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн таһагай начальник.

Чикляев Сергей Владимировичые — Зүүн Сибириин ажал дээрэ аюулгүйе хамгаалха инспекторнуудай тусхайта взводой гурбадахи отделениин командир.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ГРОМЫКО.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1986 оной апрелиин 29.

Мүнөөдэр — Химигэй үдэр

«Хүдөө ажахыда химизаци хэһэнэй, органическа үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэһэнэй үндэһөөр газарай хүрьһэнэй үрэжэлые дээшэлүүлхэ хүдэлмэриие жэгдэ һайнаар ябуулха. Үтэгжүүлгэ хадагалалгые һайжаруулха, хүрьһэндэ оруулха аргануудые гуримшуулан нарижуулха, тэрэниие хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ».

[1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдһээ].

УРГАСЫН ГАРАСЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Ойрын жэлнүүдтэ хүдөө ажахыда эрдэм-техникын шэнэ туйлалтануудые, түрүү онол арга, дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар эдеэ хоолой продуктнуудые улам ехээр элбэгжүүлжэ, оронойнгоо хүн зоной эрилтэ, хэрэглэмжэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангаха тухай түрэл партиимнай түүхэтэ XXVII съезд дээрэ яһала үргэнөөр хэлэгдэбэ гээшэ. Тобшолбол, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй саашадаа бэелүүлхэ асари ехэ хараа түсэбүүд тобойсо тодорхойлогдоо. Партиин шухала эдэ зорилгонуудые бодото дээрэнь сүм бэелүүлхээр шиидэһэн манай нэгэдэлэй коллектив эдэ үдэрнүүдтэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалжа байнхай.

1980 ондо байгуулагдаһан республикын агрохимическэ албанда 19 районой нэгэдэлнүүд, түмэр замай дэргэдэхи долоон бааза, мүн 600 трактортай, хүндэ ашаа шэрэхэ 650 автомашинатай, 50 бульдозер болон шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ сасажа хаяха оньһон орёо машина, техникэтэй транспортна предприяти ородог юм. Хүдөө ажахые химиин зүйлнүүдээр хангаха манай албан мүнөө үедэ республикынгаа колхоз, совхозуудтай тусгаар хэлсээ баталжа, жэлдээ 10 миллион шахуу түхэригэй хэмжээнэй ажал хэнэ. Тусхайлбал, һүүлэй жэлнүүдтэ нэгэдэлэймнай подразделенинүүдэй бүтээдэг агрохимическэ хүдэлмэриин хэмжээн горитойхоноор үргэдхэгдөө. Тодорхойлбол, «Бурятагропромхимия» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отрядуудай механизаторнууд республикын колхоз, совхозуудай поли, сабшалан дээрэ зөөгдэхэ бүхы органическа үтэгжүүлгын 60 процентыень, минеральна үтэгжүүлгын 37 процентыень гаргана. Тиихэдэ торф малтажа минеральна үтэгжүүлгэтэй холёод, тарилгын газарта зөөжэ оруулха хүдэлмэри гансал манай механизаторнуудта даалгагданхай. Тэрэшэлэн ажахынуудта культуртехническэ хүдэлмэриин 40 процентыень агрохимическэ аргаар тарилгын полиин хүрьһэ үндэһөөрнь һайжаруулха комплексно хүдэлмэриин 95 процентыень манай оньһожоруулагдамал отрядууд хэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай мал ажалда, тэжээл үйлэдбэрилгэдэ химиин зүйлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Жэл бүхэндэ республикадамнай минеральна үтэгжүүлгэ болон химиин бусад зүйлнүүд горитойхоноор абтадаг болоо. Жэшээлбэл, нёдондо колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын предприяти, нэгэдэлнүүд бүхыдөө 43 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгээр хангагдаа гэхэ гү, али 1981 онойхиһоо 29 процентээр ехэ үтэгжүүлгэ абтаһан байна. Энээнэй ашаар республикымнай ажахынууд үнгэрһэн жэлэй туршада үтэгжүүлэгдэһэн газараа 81 мянган гектараар үргэдхөө юм.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада районуудай ажахынуудта органическа үтэгжүүлгэ зөөжэ гаргаха, торф малтажа бэлэдхэхэ, ургамалнуудые химическэ аргаар хамгаалха хүдэлмэриин хэмжээн хараа байса дээшэлһэн байна. Нёдондо республикымнай колхоз, совхозуудта бүхыдөө 2252 мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ поли, сабшаланда гаргагдаа. Тэрэнэй 1266 мянган тонныень нэгэдэлэймнай харьяата предприятинуудай оньһожоруулагдамал отрядууд зөөжэ тараагаа юм.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ республикымнай ажахынуудта тарилгын газарай хүрьһэ агрохимическэ аргаар, комплексноор һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Жэшээлбэл, 1982 ондо манай нэгэдэлэй механизаторнууд ажахынуудта бүхыдөө 8 мянган гектарай полиин хүрьһэ һайжаруулха түсэбөө 4,4 мянган гектарта хүргөө юм. Харин нёдондо 11 мянган гектар полиин хүрьһэн агрохимическэ аргаар комплексноор һайжаруулжа, хараалагдаһан түсэбөө 110 процент дүүргээ һэмди.

Мүнөө үедэ Хурамхаанай, Бэшүүрэй, Хяагтын, Зэдын районуудай ажахынуудта тарилгын газарай хүрьһэ һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Ушарынь хадаа агрохимическэ аргаар комплексноор һайжаруулагдаһан хүрьһэтэй полидо тарилга хэхэдэ ургасань 30—40 процентээр дээшэлдэг байна ха юм.

Республика доторнай хүдөө ажахые химиин зүйлнүүдээр хангаха хүдэлмэри һанаһанда хүрэмөөр бэшэ гэхэ гү, али бүхы эрилтэ хэрэглэмжыемнай гүйсэд хангаагүй. Тусхайлбал, арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада хүдөө ажахые химиин зүйлнүүдээр хангаха талаар ябуулһан хүдэлмэримнай түрүүшын туршалгын алхамууд гэжэ тоолохоор юм. Ушарынь хадаа мүнөө газар тарьяаланда, мал ажалда химиин зүйлнүүдые хэрэглэхэдээ аша үрэтэй дүнгүүдые үшөөл туйлаагүй байнабди. Тодорхойлбол, мүнөө хүрэтэрөө органическа үтэгжүүлгэ багаар гаргагдажа, силос, сенаж дарахадаа минеральна нэмэлтэнүүдые, консервантнуудые үргэнөөр хэрэглэнэгүй. Жэл бүхэндэ минеральна үтэгжүүлгэ, пестицид, мүн химиин бусад зүйлнүүдые ехээр абадаг байбашье, хэрэглэмжэеэ хүсэд хангаагүйбди. Жэшээлбэл, һүүлэй дүнгөөр минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэмжымнай 38 — 42 процент, пестицид — 60 процент хангана. Тэрэшэлэн ажахынуудта органическа болон минеральна үтэгжүүлгэнүүд һанаһанда хүрэмөөр ашагтайгаар хэрэглэгдэнэгүй. Республикымнай диилэнхи ажахынууд органическа үтэгжүүлгээ һайнаар тараажа, хүрьһэндэнь мүртэй оруулнагүй. Мүн минеральна үтэгжүүлгэ зуруудаар хүрьһэндэ булагдажа оруулагданагүй, дээгүүр сасагдажа, туһагүйгөөр гаргашалагдана. Намаг налхитай хүлэр газарай торфые промышленна аргаар малтажа абаад, минеральна үтэгжүүлгэтэй холижо хэрэглэхэ хүдэлмэри һулаар эмхидхэгдэнэ. Тарилгын газарай хүрьһэ агрохимическэ аргаар комплексноор һайжаруулха хүдэлмэри муу шанартайгаар ябуулагдахаһаа гадна хараалагдаһан түсэб дүүргэгдэнэгүй. Районуудай ажахынууд өөһэдынгөө хүсөөр иимэ хүдэлмэри ябуулха аргатай. Мал ажалда, тэжээл үйлэдбэрилгэдэ химиин зүйлнүүдые хэрэглэхэ талаар түрүү технологи үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Эдэ бүхы дутагдалнууд районуудай нэгэдэлнүүдэй, түмэр замай дэргэдэхи баазануудай материально-техническэ үндэһэ һууриин үшөөл һула, бэхижүүлэгдээгүй байһанһаа эхитэй гэжэ тэмдэглэлтэй. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада үйлэдбэриин 8 баазада барилгын түсэб дүүргэгдээгүй. Мүн энэ хугасаа соо наг шэбхэ суглуулжа хадагалха нэгэшье талмай баригдажа ашаглагдаагүй.

КПСС-эй горкомууд, райкомууд, арадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдкомууд районуудтахи нэгэдэлэй харьяата предприятинуудай хүдэлмэридэ анхаралаа хандуулжа, туһаламжа үзүүлхын орондо транспорт болон оньһожоруулагдамал отрядуудыень ондоо хүдэлмэридэ хабаадуулдаг байха юм.

Шэнэ, XII табан жэлдэ манай нэгэдэлэй коллектив горитойхон ехэ зорилгонуудые хараалаанхай. Нэн түрүүлэн урданайнгаа дутагдалнуудые дары усадхажа, агрохимическэ хүдэлмэреэ саашадаа улам үргэдхэхэ, мүн үйлэдбэриингөө баазые бүри хүгжөөхэ түсэб зохёогдонхой. Тэрэшэлэн түрүү технологи, агрохимическэ хүдэлмэри эмхидхэлгээ нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха юм.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада тарилгын газарай хүрьһэ агрохимическэ аргаар комплексноор һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа, илангаяа уһалагдадаг полиин ургаса эрид дээшэлүүлэгдэхэ байна. Тусхайлбал, 1990 он болотор бүхыдөө 104250 гектарай хүрьһэн агрохимическэ аргаар һайжаруулагдажа, тэрэнэй 58 процентнь манай нэгэдэлэй хүсөөр хэгдэхэ юм. Энэ хугасаа соо республикадамнай минеральна үтэгжүүлгэ урда жэлнүүдэйхиһээ 42 процент ехээр абтаха байна. Энээнэй ашаар жэлдээ дунда зэргээр 48,8 мянган тонно үтэгжүүлгэ оруулагдаха арга олгогдохонь.

Республика доторнай баян ургасатай ургамалнуудые тариха талаар зарим тэды дүршэл бии. Шэнэ табан жэлдэ илангаяа баян ургасатай шэнэ сортын шэниисын тарилга горитойхоноор үргэдхэгдэхэ байна. Мүн органическа үтэгжүүлгэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар ехэ ажал ябуулагдаха. Поли, сабшаланда органическа үтэгжүүлгэ оруулха хэмжээн жэл бүри 13 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Шэнэ табан жэлдэшье органическа үтэгжүүлгэ ехээр дуталдаха. Тиимэһээ бидэ торф малтажа бэлэдхэлгээ үргэдхэхэһөө гадна гахайн, малай комплекснуудай шэнгэрүүлэгдэһэн наг шэбхэ, шубуунай фабрикануудай аргал ашагтайгаар хэрэглэхэ болонобди.

Наг шэбхэ ехээр суглуулжа абахын тула тусхай талмайнуудые, траншейнүүдые шэнээр барижа ашаглахаар түсэблэгдэнэ. Арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада таримал ургамалнуудые химическэ аргаар хамгаалха хүдэлмэри хоёр дахин үргэдхэгдэхэ. Энэ хугасаа соо шэнэ барилганууд ашаглагдажа, предприятинуудай, нэгэдэлнүүдэй үйлэдбэриин материально-техническэ баазанууд бэхижүүлэгдэхээр хараалагдана.

Тобшолбол, манай нэгэдэлэй мэргэжэлтэд, хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табан жэлдэ хараалагдаһан түсэбөө сүм дүүргэжэ, партиин XXVII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые урагшатайгаар бэелүүлхын тула эдэ үдэрнүүдтэ бүхы шадабари мэргэжэлээ элсүүлэн ажаллажа байнхай.

Б. ГОМБОЕВ,
Республикын «Бурятагропромхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо, Буряадай АССР-эй габьяата агроном.

ПОЛИМЕРНҮҮДЭЙ АША ТУҺААР

«Операци амжалтатайгаар үнгэрөө, үбшэн хүн һайжаржа байна» — гэһэн мэдээсэл СССР-эй Наукануудай академиин А. Н. Несмеяновай нэрэмжэтэ Элементоорганическа соединенинүүдэй институдай химигүүд клиникэһээ абаһан байгаа. Энэ мэдээсэл хадаа витлан гэжэ гайхамшагта материал зохёон байгуулһан ехэ коллективэй ажалые үндэрөөр сэгнэһэн ушар болоно. Энэнь «ажамидарал түхөөгшэ» гэһэн удхатай. Иимэ нэрэнь хэтэрүүлһэн ушар бэшэ. Шуһа гүйлгэхэ хэмэл һудаһа шэнэ полимерэ утаһаар байгуулдаг байна. Тэрээгээр үшөө олон хүнэй ами наһые аршалан абаржа болохол.

Эдэ бүхы хүдэлмэриие хүтэлбэрилдэг Ленинскэ ба СССР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреат академик В. Коршагай стол дээрэ элдэб янзын түхэл дүрсэтэй шэл амһартаханууд табигданхай байна. Эдэ бүгэдые зохёон бүтээхын тула олон мянгаад туршалгануудай хэгдэһэниинь элитэ. Ушарынь гэхэдэ, тэдэниие зохёон байгуулгын үедэ хүнэй бэе махабадай олохон онсо шэнжэнүүд, илгаанууд хараада абтаһан байха юм. Бэе махабадта хүнэй гараар бүтээгдэһэн полимерые таарулан һуулгаха гээшэ тиимэ бэлэхэн хэрэг бэшэ. Зүгөөр энэшье зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдээ.

— Энэ хадаа медигүүдтэй бидэнэй тогтооһон харилсаа холбооной нэгэниинь болоно, — гэжэ Василий Владимирович ойлгуулна. — Жэшээнь, һүүлэй үедэ бии болгоһон юумэнүүдэймнай үшөө нэгэниинь энэл даа — циакринова сабуун. Хурганuудтаа туршаад үзэгты...

Хэдэхэн секундын үнгэрхэдэ, хоёр гарни бүхөөр няалдашаба. Гарнуудаа һалгаахын тула тусхай бодос хэрэглэхэ ушартай болобобди. Иимэ сабуунай онсо шухала шэнжэнь юуб гэхэдэ, хүнэй бэе махабадай амиды ткань дары түргөөр холбогдошодог байна. Ойрын ерээдүйдэ оёдолой хэрэггүй болохо байһые түрүүшын операцинууд харуулаа.

Москвагай клиникэнүүдэй нэгэндэ буулгагдаһан зурагуудые В. Коршак харуулба. Эндэ хүнэй нюурта хэгдэһэн пластическа операцида энэ полимер хэрэглэгдэһэн байгаа. Мүр сарааниинь огто харагданагүй. Тэрээнһээ гадна, шэнэ зүйл хэрэглэхэдэ, операцинь хубилангүй, түргөөр эдэгэдэг юм. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд тэрэниие үргэнөөр хэрэглэнэ. Шэдитэ сабуун... Жэшээнь, тэрэнэй туһаламжаар булад түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые холбожо болоно: Ленинградай «Металлическа завод» гэжэ нэгэдэл энээниие хэрэглэһэнэй ашаар олон арбаад мянган түхэриг алмаба.

Эндэ олон материалнууд зохёогдоо. Хэзээ нэгэтэ лавсан бии болгогдожо, олоной анхарал татаһыень бултадаа һананабди. Тэрэнэй нэрын хааһаа бии болоһые үсөөхэн хүн мэдэхэ байха. Наукануудай академиин ехэ молекулярна соединенинүүдэй лаборатори соо тэрэ байгуулагдаа һэн. Он жэлнүүд үнгэрөө. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эндэ онсо өөрын шэнжэ шанартай хэдэн арбаад полимер бии болгогдоо. Эдэмнай галдашье, кислотадашье дүрэхэгүй пластмассанууд, уһа табихагүй хушалтанууд, элэдэггүй материалнууд болоно. Эдэ бүгэдые дууһыень тоолоно барахагүйш.

Ажабайдал шэнэ полимернүүдые зохёон байгуулха эрилтэ табина. Лабораториин хүдэлмэрилэгшэд тон һайн полимернүүдые бии болгохын тула ехэ бэдэрэлгэ хэнэ. Мүнөө эндэ XXI зуун жэлэй материалнууд мүндэлжэ байнхай. Тэдэнэр ерээдүйн үе сагай техникэ болохо.

Мүнөө буладһаа үлүү ехэ хэмжээнэй полимернүүд үйлэдбэрилэгдэнэ. Манай үе сагые пластмассын үе саг гэжэ нэрлэлтэй. Эгээл тиимэһээ КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүд соо шэнэ техникэ зохёон бүтээхэ үедэ тон һайн шэнжэ шанартай материалнуудые бүри үргэнөөр хэрэглэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаһан байгаа.

С. САХНО,
ТАСС-ай корр.
Москва.

«ХАРЮУЛХЫЕ ОРОЛДОХОБДИ»

Хабарай тарилгын эгээл харюусалгатай хаһадаа ороод байхада, Улаан-Үдын нефтебазын коллектив хүдөөгэй ажалшадтай адли туха сүлөөгүй ажаллана. Республикын холо, ойрын районуудһаа ерэһэн автомашинануудай жолоошод нефтебазын газаа сугларжа байнгүй, түлишэ түргэнөөр зөөжэ, хүдөөгэй поли дээрэ ажаллажа байһан механизаторнуудые һаатүүлхагүйн тула оролдоно.

— Мүнөө манай нефтебазын коллектив үдэр, һүнигүй ажаллана. Хабарай тарилгые саг соонь дүүргэхэ хэрэгтэ бидэнэр өөһэдынгөө хубитые оруулалсанабди. Шэнгэн түлишэ, тоһо вагонуудһаа тушаан абажа, хэрэглэгшэдтэнь хубаарилан үгэдэг операторнууд илангаяа тухагүй. Хүдөө ажахын шухала, халуун хүдэлмэринүүдэй үедэ тэдэнэр гурбан халаанда хүдэлдэг юм. Булта һайнаар ажаллана. Мүнөө энэ халаанда хүдэлжэ байһан операторнууд З. С. Воронцова, М. А. Передних, В. Я. Синицина гэгшэд эндэ һаяхан предприятиин Хүндэлэлэй грамотаар, мүнгэн шангаар урмашуулагдаа, — гэжэ нефтебазын директор В. Ф. Кузнецов хөөрэнэ.

Операторнуудай ажалладаг газарта хүрэжэ ерэһэмнай, З. С. Воронцова автомашинын паспорт жолоошонһоо абаад, хэды шэнээн түлишэ, тоһо үгэһэн, мүн ерэһэн, ошоһон сагыень тэмдэглэнэ. Энэ автомашинын ошоходо, ондоо машина автоэстакадада гараба. Жолоошон бушуу түргэн буугаад, цистернынгээ амһарыень нээгээд: «Машинын тоһо түргэнөөр хээд үгыт. Намайе нүхэдүүдни поли дээрэ хүлеэжэ байна»,— гэжэ Воронцовада хэлэбэ. Зинаида Сергеевна автомашинын цистернын бүрин бүтыень шалгажа, документацидань тэмдэг хэнэ.

Нэгэ бага тэрэнэй сүлөөтэй болоходонь, ажал хэрэгүүдээрнь һонирхоо һэмди.

— Бригадамнай заншалта һайндэрөө ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтаба. Байгша оной эхинһээ түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргээбди. Антонида Ивановна Ларионовагай хүтэлбэрилдэг бригадатай бидэнэр мүрысэдэгбди. Тэдэнэрнай мүн лэ сүлөөгүй гурбан халаанда ажаллана. Шэнгэн түлишэ, машинын тоһон — ехэ үнэтэй продукт юм. Тиимэһээ түлишэ, тоһодолгын материалнуудые алмаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулнабди. Автомашинын цистернын бүрин бүтэн байлгыень хинан шалганабди. Юуб гэхэдэ, цистернэдэ бишыхан забһар байбал, түлишын шанар доошолхо, уурал боложо гараха зэргэтэй юм,— гэжэ Зинаида Сергеевна хөөрэнэ.

Нефтебазын коллектив түлишэ-тоһодолгын материалнуудые алмахын түлөө тэмсэлдэ оронхой. Арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд һүүлэй үедэ хүдэлмэреэ эрид эдэбхижүүлээ. З. С. Воронцова тус бүлэгэй гэшүүн юм. Ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэрэ профкомой, арадай һайн дуранай дружинын гэшүүн болоно. Габшагай ажалайнгаа түлөө З. С. Воронцова предприятиин Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгүүдээр нэгэнтэ бэшэ урмашуулагдаһан байха юм.

— Хүдэлмэридэмнай һаад ушаруулдаг дутуу дунданууд баһал дайралдадаг. Тэдэниие усадхахын тула оролдонобди. Хуушарһан түхеэрэлгэнүүдэй орондо шэнэ, мүнөө үеын эрилтэдэ хүр[illegible] түхеэрэлгэнүүд арбан хо[illegible]дохи табан жэлэй тур[illegible] үйлэдбэридэ тодхогдохо. [illegible] хүдэлмэришэдэй ажаһуу[illegible] һайжарна. Мүнөө зун [illegible]дэй пионерлагерь эльгээ[illegible] ди, шэнэ гэр байратай бо[illegible] хобди. Юрэдөө, гүрэн т[illegible] анхарал оролдолгые бүт[illegible] ехэтэй ажалаараа харюул[illegible] оролдохобди,— гэжэ З. С. Воронцова хөөрөө бэлэй.

Д. АМОГОЛОНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Оп[illegible]ратор З. С. Воронцова. [illegible] Шэнгэн түлишын автоэстака[illegible] 3. Түлишэ юулэдэг авто[illegible] системэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото[illegible]

...лэй литературна ажабайдалда дэмбэрэлтэ үйлэ хүлеэгдэнэ. Ямар бэ гэхэдэ, Түнхэнэй районой Сарьдагай нэрэмжэтэ литературна нэгдэлэй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баяр июнин эхээр тэмдэглэгдэхэ. Поэт, фольклорист Илья (Дольён) Николаевич 1936 ондо эмхидхэhэн уран зохёолой кружок литературна нэгдэл болотороо ургажа, олохон шүлэгшэд хүмүүжүүлхэ гаргаhан түүхэтэй. Лопсон Тапхаев, Балдан Ангархаев, Балдан Ябжанов, Баир Дугаров, ... гэгшэд СССР-эй Уран зохёолшодой холбоондо болонхой. Владимир Тулаев, Жорж Юбухаев, ... гэгшэд хэдэн номой авторнууд. ... нэрэмжэтэ литературна нэгдэлэй алтан ... хэдэн материал уншагшадай анхаралда дурадхана.

хадаа, хойноо дахуулха дүү хүбүүдые хүмүүжүүлхэ болол тэрэнэй досоо түрэжэ болоо. Табяад онуудта Хэрэнэй дунда hургуулида буряад хэлэ, бэшэг заажа байhан багша Н. А. Тулусоева литературно-фольклорно кружогые дахин hэргээжэ, зохёолдо дуратай-шуулые нэгэ «далин» доро суглууhан үшөөтэй. Энэ үедэ поэт Лопсон Тапхаевай, сагhаа урид наhа бараhан Владимир Онгорхоевой болон бусадай ээлжээн хүрэжэ ерээ.

гэдэлые Лопсон Тапхаев арба гаран жэлдэ шадамар бэрхээр хүтэлбэрилhэн юм.

Анхандаа литературна кружогто, нэгэдэлдэ хүмүүжэhэн нүхэдэй номууд гаража захалба. Эгээл түрүүн — 1963 ондо Балдан Ябжановай «Хүлеэгдээгүй уулзалга» гэhэн ном Буряадай номой хэблэлээр гараhан байна. Тэрэ гэhээр түнхэнэйхид таби гаран ном Улаан-Үдэдэ, Эрхүүдэ, Москвада хэблүүлэн гаргуулаа.

...ЭЙ МҮНХЭ САРЬДАГАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ЛИТЕРАТУРНА НЭГДЭЛЭЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

...АГТАА ХҮРЭХЭГҮЙ МҮРЭН ШЭНГИ

...ИЕ үгсэн да-... hэ болоhоор, ... үшөө са-...

хаати Дудаериин, Санжын Шагдарай болон бусад hурагшадай бэшэhэн юумэнүүдые уншаад, жэлэй дүрбэн сагта үнгэ зүйн хубилдаг үзэсхэлэнтэ hайхан Түнхэн нютагайнгаа байгаалиие, ажалша арад зоноо магтадаг байhан. Тэрэ сүүлэй ... бидэнэр мэдэжэ абанабди.

«Наранай гэрэл» гэжэ бага-хан шүлэг соогоо Дугарн Соном (Уулэ ... Сонон Гомбоевич Дугаров) үглөөнэй наранай мандахые, сүлөө ажалые магтана:

Зүүн зүгэй хаданууднаа
Зүдхэн оодоо дэгдэн,
Ялагар хурса наран
Ялалзама гэрэлөө
сасарууна.
Ужэм хабтагай дайдые
Урматай халуунаар
шарахадань,
Ажалша олондо туhатайень
Анхаглан бидэ баярланабди.

Кружогой эдэбхитэй гэшүүд Д. Будаев, Ш. Санжеев, Д. Манзарханова гэгшэд хожомынь гэгээрэлэй харгы замаар ябажа, республика соогоо олондо мэдээжэ багшанар болоhон юм. Эдэнэр уран зохёолтой хуби заяагаа холбоогүйшье hаа, эдир багадаа абаhан залиял бүхы наhан соогоо унтараангүй ябаа. Харин педагогикын эрдэмэй кандидат С. Г. Дугаров мүнөөшье шүлэгэй охиндо абтадаг байжа магадгүй. Оюун бэлигтэй поэт боложо ябатараа Сэрээтэр Зарбуев Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда мордожо, баатарай ү х э л өө р унаа hэн. Мүн тэрэнэй нүхэд — кружогойхид Даша-Нима Машкинов, Доржо Сордохонов гэгшэдшье эрхэ сүлөөгэй түлөө амиа наhаяа үгөө.

Дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ эдир хүбүүд ябаhан Балдан Ябжанов, Шагдар Байминов болон бусад гуурhаа туршадаг болоод, уянгата мүрнүүдые дэлгэжэ эхилhэн байха. Суута снайпер Жамбал Тулаевай Советскэ Союзай Герой болоод дайнhаа амаралтаар нютагаа бусахадань, эдирхэн Балдан Ябжанов шүлэгөөр домоглон, баатарые угтаhан юм.

Мүн тэрэ үеhөө Шагдар Байминов поэзиин долгиндо үлгыдүүлжэ, түрүүшынгээ шүлэгүүдые сээжэ соогоо ябталжа ябаа ёhотой. Шагдар хүбүүн хараhан үзэhэнөө хурса мэргэн үгөөр найруулан, ябууд шүлэг болгожорхидог байгаа. Жэлэй ошохо тума зохёохо хүсэлдэ абтажал ябаhан. Бэhал «Түнхэнэй хабар» гэhэн гар бэшэгэй журнал тэдэнэр гаргадаг болобо. Хожомынь Хэрэнэй hургуулида hураhан Борис Сыреновэйшье, Николай Намсараевайшье бүтээлнүүд тэрэ журналда hуурияа олохо, олоной анхаралда табигдаа.

Манай районой бусадшье hургуулинуудта буряад хэлэ, бэшэг заадаг багшанар С. Д. Сотникова (Толто), Д. Д. Лыгденова (Моон), Б. Д. Бахажеева (Тоора) гэгшэд уран зохёолой ... шабинараа танилсуулжа, ... бэшүүлжэ эхилhэн байна. ... Хоймор нютагhаа ... Владимир Тулаев, Владимир Халхуев хоёр ... зохёолдо тон дуратай байжа, ... hонин зүйлнүүдые хэрэглэн, шэнэ онтохо, рассказуудые найруулаа. hүүлдэ тэдэнэр прозайгууд боложо, номуудые гаргуулhан байна. Владимир Сыренов уянгата шүлэгүүдые бэшэжэ, зохёохы замда гараа. Мүнөө сагта туужа болон рассказуудые олоор бэшэнхэй.

Бүри хоёрдохи класста hурахадаа, шүлэгүүдые бэшээд, багшадаа асаржа, шалгуулжа, Ардан Ангархаевай үндэр сэгнэлтэ абадаг байhые сугтаа hураhан нүхэдынь мартаагүй ёhотой. Теэд Архимедэй хүшүүргые бариhан Ардамнай литературын алишье жанрта тэгшэ ажаллана. Роман, пьеэсэнүүд, шүлэгүүд, дуунууд тэрэнэй гуурhаар бэшэгдэн гараа.

Далаад онуудай эхиндэ Лопсон Тапхаев Владимир Тулаев хоёр дээдэ hургуули дүүргэжэ, районойнгоо «Саяан» газетэдэ ерэжэ ажаллахадаа, кружогые литературна нэгэдэл болгоhон байна. Тиигэжэ Мүнхэ-Сарьдагай нэрэмжэтэ литературна нэгэдэл батаар hууриждаа hэн. hургуулинуудта буряад хэлэ, бэшэгэй кружогууд ажалаа үшөө ехээр эршэдхэжэ эхилээ.

Сагай ошохо бүри манай нэгэдэлдэ шэнэ долгин ерэжэл байгаа. Районой газетэдэ «Саяанай самарян» гэжэ литературна хуудаhан байгуулагдажа, шэнэ авторнуудай нэрэнүүдтэй уншагшад танилсадаг болоо. Литературна нэ-

Далан онhоо хойшо Баир Дугаров, Элбэг Манзаров, Николай Намсараев, Соном Шэрбунаев, Виктор Семенов гэгшэдэй нэрэнүүдтэй, тэдэнэй зохёолнуудтай уншагшад танилсаа hэн.

Баатар Романов, Малан Шагжиев, бидэ гурбан баhал нэгэ долгин боложо, нэгэдэлдэ ороо hэмди. Женя Даржаева, Юрий Баганов, Олег Мухуев, Сергей Трусов мүнөө үеымнай долгин болоно гээшэ.

Мүнөө «Саян» газетынгээ литературна хуудаhанда эдир hурагшадайнгаа бүтээлнүүдые «hурагшад гуурhаа туршана» гэhэн нэмэлтэ гаршаг доро толилнобди. Далахайн, Толтын, Тоорын Охор-Шэбэрэй hурагшад эдэбхитэйгээр бэшэнэ. Өөhэдынгөө ажалhаа гадуур литературна нэгэдэлэй гэшүүд ерээдүйнгөө халаан тухай бодожо, эдир бэшэгшэдтэй байд гээд лэ уулзалгануудые үнгэргэнэ. Мүн районой колхоз, совхозуудаар ябажа, ажалша зонтой уулзахадаа, ниитэ-политическэ, үзэл сурталай, хүмүүжүүлхы удха шанартайгаар гэшүүднай хөөрэлдэдэг. Нэгэдэлэйхидэй бэшэhэн олонхи бүтээлнүүд соо районой ажалшад өөhэдынгөө хэрэгые, ажаhуудалые танидаг. Зарим зохёолнууд соо өөрыгөөшье танижа болохо.

Энэ багахан хоорон соо автор бүхэнэй зохёолые гүнзэгыгөөр шүүмжэлхэ зорилго табигдаагүй. Литературна нэгэдэлэймнай гэшүүд 2 роман, 3 поэмэ, 7 пьесэ, олон тоото повестьнүүдые, рассказуудые, шүлэгүүдые, дуунуудые бэшээ. «Правда», «Советская Россия», «Комсомольская правда», «Литературная газета», «Литературная Россия» газетэнүүдтэ болон түбэй журналнуудта тэдэнэй зохёолнууд тушаа статьянууд, рецензинүүд толилогдоhон байха. Нэгэдэлэймнай табан гэшүүд СССР-эй Уран зохёолшодой холбоочой гэшүүд болгогдон абтанхай. КПСС-эй Түнхэнэй райком, райсоведэй гүйсэдком манай нэгэдэлдэ ехэтэ туhалдаг гээшэ. Буряадай Уран зохёолшодой холбоон, номой хэблэл, «Байгал» журнал баhал зохёохы ажалдамнай нилээд ехэ туhа хүргэдэг.

Саашадаа адагтаа хүрэхэгүй үргэн уран зохёолой замда дабшаха хүсэн бии. Буряад совет литературын хүсэ ехэтэ мүрэн далайда шэнэ зохёолнуудай шудхаржал байг лэ!

Ж. ЮБУХАЕВ,
литературна нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ.

Вл. Сыренов

ХАДАНУУДТАА ХЭЛЭНЭБ

Хүлэгнай хэды дошхоншье
hаа,
Хазаарай аянда ородог юм.
Хүүхэмнай хэды
хайратайшье hаа,
Харида жаргалаа олодог
юм.
Үреэмнай хэды дошхоншье
hаа,
Эмээлэй аянда ородог юм.
Үримнай хэды хайратайшье
hаа,
Үендоо жаргалаа олодог
юм.
Гал гуламтыень бадаргаажа,
Зол жаргалыень үреэе!
Сээжэдээ сэсэг задаргажа,
Зээнэртээ зугаа үлөөе!

Шагдар Байминов

ТАЛАДА

hүүдэр, hэрюун, бүрэнхы
hүниин сагай аажамда.
Шүүдэр арюун нэлэнхы
Талын дуугай ууҗамда.
Бурьяа манаяа татуулаад,
Турьяад хатараа моримни.
Дураяа баhа мэдүүлээд,
Дуулаад жаргаа зүрхэмни.
* * *
Гушан гурбан мундаргын
Лугшан сохилоо амисхаал—
Гэгээн дэлхэй сүлоолhэн
Гэсэрэй мүнхэ дурасхаал.
Гурбан зуугаад голнуудаа
Гулидхаhан Байгал далайн
Гурбан тээhээнь тулга юм
Бархан, Саян,
Хамар-Дабаан.
Дабhагүй арюун сэнхирнүүд
Дэлхэй дээрэ хоёрхон:
Хүбсэгэл, Байгал зэргэлээд,
Хүнэй хёрхо нюдэншүүл.

Элбэг Манзаров

АЙРАГ
(Басни)

Түлигдэhэн галай ашаар лэ
Түргэн бусалшаба Сай.
Дулаанда hабатай Айраг
Дууран hууба аяараа.
hарьяса бусалhан Сай
hабажа ууралаа үрдингүй,
Эhэжэ hууhан Айрагта
Эгтээ байhаар халдаба:
— Сагаан эдеэ нэмүүлжэ
Садахаа болиhон Айрагши
Хүрхыжэ бүтэшоод
hуунхаар,
Хүүр хэлэхээ яанабши!
Бухын толгойдол hаба рүүш
Бусалhан уhа адхажархихаб!
Газаа тэбшэ соо адхабал,
Гахайшье эдихэгүй шамайе!..
Бусалhан Сайhаа оорэгүй
Бушаганаба Айраг
бүтүүхэн —
Бужаганан хоорэжэ
халихаар,
Будахаар хамагые бэлэн...
Түлигдэhэн галшье унтараа,
Түбhэндэ Сайшье хүроо.
Гэнтэ буруугаа мэдэржэ,
Гэмээ наманшалба Сай:
— Хүршэмни, намайгаа
хүлисэ,
Хүршэмни, шамайгаа
гомдообоб.
Бусалхадаа, аминдаа
баттангүй,
Буруугаар аашалааб,
хүлисэ...
Эбтэйшье орохо хэбэргүй,
Эhэнхэй Айраг бүтүүхэн,
Шиидшье гэжэ дуугарангүй
Шиганажа hуугаа бэлэй.
* * *
Зай, таанар хэлэгты:
Сай Айраг хоёрой
Хэниинь зүб,
Хэниинь буруу гээшэб!

Майн 25—Африкын сүлөөлэгдэhэн үдэр. Африкан нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) байгуулагдаhаар 33 жэлэй ой

НЭГЭДЭЛЫЕ БЭХИЖҮҮЛХЭ

Үргэлжэ ган гасуур болоҗо, океан далайн саада тээхидэй hүрдүүлэн айлгахые оролдожо байхадань, үри шэридээ даруулшоод байhан африкан хүн зон сүхэржэ, доройтохо бэшэ юм гү? — гээд Танзаниин «Дейли Ньюс» газетын уншагшад асуудал табина.

Ерээдүйдэ Африкын диилэнхи олонхи гүрэнүүдэй гэгээ нара харахагүй шэнгеэр баруунай номнолшод хэлэдэг. Шэнэ гашуудал, зоболон тэдэнэртэ тудаха, байра байдалынь заhажа залашагүй гээд африкан арад зониие зорюута айлгадаг байна. Экономическа болон дотоодын политическэ эмхи гуримгүй байдалай нүлөөн доро Африкада заншалта общество hалан hандарна, харин шэнэ общество тэрэнэй урдаhаа тулаха шадалгүй,— гээд «Монд» газетын хуудаhануудта Африкын асуудалаар мэдээжэ журналист Жан-Клод Помонти бэшэнэ.— Энэ түбидэ обществын үндэhэ hуури аюулда дайрагдахаа байна.

Африканецуудые гансашье экономическа талаар бэшэ, харин ухаан сэдьхэлэй талаар мухардуулха, өөhэдынь хүсэ шадалда этигэл буурулха нэгэл зорилготойгоор эдэ бүгэдэ хэлэгдэдэг, бэшэгдэдэг гээшэ. «Танай зөөриие тоноходомнай, туhалагты, тиигэбэл таанад өөhэдтөө туhалха» гэhэн удхатай зүбшэл заабари тэдэнэр үгэдэг.

— Африканецууд үгытэй ядуу зон, тэдэниие бага юумээр мэхэлжэ болохо гэжэ капиталис оронууд тоолодог юм,— гээд Буркино ФАСО-гой президент Т. Санкара хэлэнэ.— Иимэрхүү үгэлгэнь хүнүүдые үлэн хооhон байдалда дадхаана, хүдөө нютагуудта, хото городуудта хүдэлмэригүйшүүл бии болоно, бидэниие бүри дулдыданги болгоно. Гэхэтэй хамта урдань колони байhан оронуудай урда түлэжэ барашагүй үритэй капиталис оронууд бидэнэй өөhэдыгөө хангадаг болоҗо, гадаадын оронуудай туhаламжаhаа дулдыданги бэшэ болохын тулада Африкада мүнгэ зөөри үгэхэ зэргэтэй байгаа бшуу. Социалис оронууд тон иимэ политика бэелүүлдэг: нютагтаа үйлэдбэри хүгжөөхэдэмнай тэдэ туhалдаг, гадаадын туhаламжагүйгөөр ажаhууха арга боломжо олгохо зорилгоор али бүхы туhаламжа үзүүлдэг.

Африкан гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа, холбоое, тусхай нютаг оронуудай нэгэ нэгэндээ туhалалсалгые үргэдхэхэ гээшэ асуудалнуудые шиидхэлгын үшөө нэгэ арга мүн. Тобшолон хэлэбэл, Харареда болоҗо үнгэрhэн САДКК-гэй зүбшэлэлгын зүблөөндэ (Африкын урда хубидахи оронуудай хүгжэлтые таарруулан холбохо талаар конференци) хабаадагшад энэн тухай хэлэhэн байна. Ангола, Ботсван, Замби, Зимбабве, Лесото, Мозамбик, Малави, Свазиленд ба Танзани тэрээндэ хабаадалсаа. Баруунай оронуудай зүгhөө экономическа хашалтын болюулагдажа, ЮАР-ай зүгhөө зэбсэгтэ ябуулганууд зогсоогдоо г э э ш э hаань, Африкын урда хубидахи оронууд урдахи зорилгонуудаа шиидхэжэ шадаха гэhэн тобшолол зүблөөн дээрэ зэдэлhэн байна. Жэшээнь, Анголо амгалан тайбан эрхэ байдалда эдеэ хоолой асуудалые гүйсэд дүүрэнээр шиидхэхэhээ гадна, хүдөө ажахын продуктнуудые хүршэнэртөө худалдаха аргатай байха hэн. Харин Зимбабве зарим промышленна эд бараа ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха аргатай. Теэд баруунай монополинууд hаад түбэг татана. Хэрбээ мүнөө үедэ «фронт шадарай» гүрэнүүдэй оборонодо гаргашалдаг мүнгэ зөөриин бүри багаханшье хубиие электрын хүсэ дамжуулха шэжэм утаhа барилгада зорюулаа hаа, Мозамбик Африкын урда хубидахи районуудые электрын элшэ хүсөөр хангаха бэлэй.

«Мүнгэ урьhалдаг ээрхэг түримхэйшүүл! Бидэниие hанаа амар байлгыт, тиигээ hаа, бидэ баруунай оронуудай «туhаламжа» гэдэггүйгөөр урагшаа дабшахабдил»— гээд Зимбабвиин «Геральд» газетэ бэшэнэ.

Баруунай оронуудай үзүүлдэг «туhаламжань» бирагүй, ашаг үрэгүй гэжэ эндэхи гүрэнүүд этигэдэг болонхой. Тэдэнэрэй үри шэринь 180 миллиард доллархоо үлүү гарачхай. Өөрынгөө асуудалнуудые шиидхэхэдээ, өөhэдынгөө арга боломжонуудта болон хамтын хүсэлэл оролдолгонуудта тэдэнэр найдадаг болонхой. Аддис-Абебедэ болоhон Африкан нэгэдэлэй эмхиин Министрнүүдэй Соведэй hүүлшын, 43-дахи сессиин хүдэлмэриин үедэ энэ хараа бодолынь илангаяа тодоор элирээ. Май hарын hүүлээр Африкадахи экономическа хүшэр хүндэ байдалые хаража үзэхэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай сесиин болохоёо байхада, Аддис-Абебедэхи хуралдаан иимэ байдалые зайсуулан дабаха талаар тус түбидэ хабаатай хараа шугам зохёоhон байна. Өөhэдынгөө хүсэнүүдтэ түшэглэн, хүгжэлтынгөө түсэбүүдые хараалаад, африкан делегадууд Нью-Йорк ошохонь гээшэ. 1986—1990 онуудта социально-экономическа программые бэелүүлхын тулада хэрэгтэй мүнгэ зөөриин 70 шахуу процентые, 80 миллиардhаа дээшэ доллар тэдэнэр өөhэдөө бэдэржэ олохо hанаатай.

Өөhэдөө мэдээд, асуудалнуудаа шиидхэхэдэнь, империалистнууд дураа гутана. Энээнhээ уламжалан, hаяшаг Нигеридэ болоhон үйлэ хэрэгүүд hанаанда ороодхино. Уласхоорондын валютна фондын дурадхаhан мүлжэхэ зорилготой урьhаламжаhаа тус ороной арад зоной арсахадань, гадаадын урьhаламжада бэшэ, харин дотоодынгоо арга боломжонуудта түшэглэн, патриотическа уялгаяа бэелүүлэн, экономикоёо шэнэдхэн hайжаруулхамнай гэжэ президент И. Бабангидай мэдүүлхэдэнь, неоколониалис хүсэнүүд Лагосто урбалта эмхидхэхэ, президентые алаха hэдэлгэ гаргаhан, ороной национальна баялигуудые тоноходонь МВФ-дэ туhалхаар бэлэн хүнүүдые засагта табиха hэдэлгэ хэhэн байна.

Баруунай оронууд Африкада «туhаламжа» үзүүлхэдээ, экономическа ба политическэ талаар айхабтар ехээр олзотоно. Тиин энэ боломжоёо алдахагүйн тулада империалистнууд ямаршье муухай хэрэг үүдхэхэ гээд Нигеридэ болоhон үйлэ хэрэгүүд hануулна.

Тиимэhээл Африкан нэгэдэлэй эмхидэ США ехэтэ эсэргүүсэнэ гээшэ бшуу. Тэрэ Африкын гүрэнүүдые хоорондонь эбгүй, эсэргүүсэн тэмсэдэг бүлэглэлнүүдтэ hалгаажа, өөрынгөө дура зоригые баадхахые хүсэнэ,

Энэ зорилгоор американ дипломадууд гүрэнүүдые «hайн» ба «муу» гүрэнүүдтэ хубаадаг. Дотоодынгоо политикада капитализмын хараа шугам баримталдаг, харин гадаадынгаа политикада США-гай тала баримталдаг гүрэнүүд «hайн» гэжэ тоологдодог. Социально-экономическа хубилалтануудые бэелүүлдэг, гадаадын дулдыданги бэшэ политика ябуулдаг оронууд «муунууд» гээшэ. Эдэ гүрэнүүдые бэе бэедэнь тухиржа, шахардуу байдалай гуламтануудые бии болгоод, энэ орон нютагта Вашингтоной нүлөөе батадхаха гээшэ США-гай бэелүүлдэг тактика мүн. Тиихэдээ «hайнда» тоологдодог гүрэнүүдынь африканецуудта харша хараа шугам нюуса далдагүйгөөр бэелүүлдэг байха юм.

С. КУЛИК,
ТАСС-ай политическэ шэнжэлэгшэ.

«БИШЫХАН ХАН-ТАЙЖА».

Үдэшэ, үглоогүй х о т ы н эгээл hайхан Соёлой ордонгуудай нэгэн — «Рассвет» ү ү д э э э үргэноор сэлинхэй, заводой хүдэлмэришэдые угтажа байдаг. Эндэхи уран hайханай 35 коллективтэ мянга гаран хүдэлмэришэд, студентнэр, hурагшад ябажа, арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна II фестивальда хабаадана.

Нёдондо соёлой «Рассвет» ордоной дэргэдэ классическа ба эстрадна хатарай бүлэгүүд байгуулагдажа, 8-hаа 25 хүрэтэр наhанай эдиршүүл ба залуушуул янза бүриин хатарта hураха аргатай болоhон юм. Эдэ хатарнуудайнгаа үндэhөөр бишыхан зүжэгүүдые найруулха зорилго тэдэнэр урдаа табиhан байна.

Майн 18-най үдэшэ хатарай бүлэгэйхидэй түрүүшын захата — «Бишыхан хан—тайжа» гэhэн балетнэ зүжэг харагшадай анхаралда дурадхагдаа. Тэрэниие хатарай коллективэй уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ, хореограф Е. А. Прокофьева Соёлой ордонгой сценэ дээрэ найруулан табиба. Яларма гоёхон хубсаhа үмдэhэн эдир хатаршадай сценэ дээгүүр элин-халин ябахые, бишыхан хан-тайжа тухай олондо мэдээжэ үльгэрые хатарай «хэлээр» хоорэхые адаглахада, hониншье, урматайшье байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

...үрэтэ ажалай, элүүр энхэ байдалай түлөө

...ТАНАЙ ХАБААДАХА ХЭРЭГ

...болон алкого-...лха хэмжээнүүд ...эй ЦК-гай тог-...лхын түлөө дэл-... арадай хүдэ-...ние» бүлгэмэй ... эмхиин хү-...шье эдэбхитэй-... Бүлгэмэй прав-...лгатай тэмсэл ...шухала хэрэгэй ...үргэн арад зон-...хүдэлмэриин то-...нүүдые хараал-

...рние эмхидхэн ...аар правлениин ...ческа соведүүд ...дэлмэри ябуул-... лекцинүүд, ме-...ринүүд зохёог-...но эмхинүүдтэ ...болонхой. Тии-... Октябрьска, ...арайн, Хурам-...да «Элүүр эн-... байдалай ёhо ...уряатай лектори ...дхэгдэжэ, «түхэ-... хөөрэлдөөнүүд, ... харюунуудай ...эргэгдэнэ. Ажал-...үүдтэ эмхидхэг-... хэмжээнүүдтэ ...эмэй лектор-...д хабаададаг ...100 гаран уни-... КПСС-эй ЦК-гай ...далха, тэрэниие ...эрэ бэелүүлхэ ...хай хэшээлнүүд ...он.

...хүдэлмэриин мү-...жээе согсолон ...ублика дотор ...р 620 лектор ... хүдэлмэри ...хай. Тэдэнэр ...шада 7035 лек-...өөрэлдөөнүүдые ...нэй 80 гаран ...КПСС-эй ЦК-гай ...э батапан аба-... арад зондо ...ойлгуулха хэрэг-...улагдаа. ... тэмсэл ябуул-... республикын ...предприятинууд-...он лекци, хөө-...эргэгдөө. Эндэ ...гын нэгэдэл, на-... мебельно-модо ... м я х а н а й ... судна бүтээл-...машина» заво-...тэ томо-томо

предприятинуудай партийна организацинуудай эдэбхитэй хүдэлмэриие тэмдэглэлтэй.

Улаан-Үдэдэ үнгэрhэн хахад жэл соо 1376 лекци уншагдаhан, 11 кинолектори хүдэлгэгдэhэн байха юм. «Знание» бүлгэмэй правлениин зүгhөө энэ хэрэгтэ республиканска шатын 20 лектор эльгээгдэжэ, 160 гаран лекци уншаа. Архидалгагүй, элүүр энхэ байдалай түлөө тэмсэдэг, эрхим лекци уншагшадай дундаhаа эдэбхитэйшүүлые нэрлэбэл, МВД-гэй политотделэй инструктор В. Б. Сакияев, «Знание» бүлгэмэй республиканска эмхиин правлениин дэргэдэхи научно-методическа соведэй түрүүлэгшэ, Зүүн-Сибириин технологическа институдай профессор Д. Ж. Батуев, Буряадай АССР-эй габьяата врач С. Б. Булгатов, республиканска наркологическа диспансерай врачууд-наркологууд А. С. Победенная, А. Г. Порываев, Октябрьска районно эмхиин лектор, пенсионер Д. Б. Булнаев гэгшэд болоно.

Эдэ бүгэдые нэрлэн тоолоходо, нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдаhаншье hаа тэрэнэй ашаг үрэнь үшөөл бага байна.

Бүхы ябуулагдаhан хүдэлмэриие шүүмжэлхы ёhоор хараад үзэхэдэ, дутуу дундануд, тэдэнэй шалтагаанууд олон. Эндэ нэн түрүүн партийна организацинууд, «Знание» бүлгэмэй эхин эмхинүүд архидалгатай тэмсэлгын хүдэлмэриие тусхай шэглэлтэйгээр, тодорхой зорилгонуудтайгаар ябуулнагүй гэжэ тэмдэглэмээр. Мүн али олон ушарта эмхидхэлэй хүдэлмэри hуладана.

Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй райондо энэ асуудалаар 146 лекци уншагдахаар хараалагдаhан аад, оройдоол 42 лекци уншагдаhан байха юм. Сэлэнгын райондо түрүүлэн түсэблэгдэhэн лекцинүүдэй оройдоол хахадынь уншагдаа. Архидалгатай тэмсэхэ асуудалаар Түнхэнэй, Захаминай, Хэжэнгын, Яруунын районуудта тон үсөөн лекци уншагдана. Мүн республиканска типографи, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод, «Агропромхимиин» транспортна предприяти гэхэ мэтэ коллективүүдтэ нэгэшье иимэ лекци уншагдаагүй байха юм.

Архидалгын, алкоголизмын хорото хойшолонгуудые хүн зондо ойлгуулха хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр, комплексно гуримаар ябуулагдаха ёhотой. Харин манай республика дотор иимэ хүдэлмэри үшөөл бирада ябуулагданагүй. Лекцинүүдые имагтал медицинын хүдэлмэрилэгшэд уншаад лэ, энэ хэрэгтэ юристнүүд, милициин хүдэлмэрилэгшэд, бусад олон мэргэжэлтэд hулаар хабаадуулагдана. Илангаяа багшанар болон зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй энэ хэрэгтэ оролсоогүйнь гэмшэлтэй. Мүн предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы тушаалтад, мэргэжэлтэд болон профсоюзай хүтэлбэрилэгшэдшье энэ хэрэгhээ талада үлэхэ ёhогүй.

Гэхэтэй хамта илангаяа залуушуулай коллективүүдтэ архидалгатай тэмсэлгын хүдэлмэри илангаяа хурсаар эмхидхэгдэхэ, ябуулагдаха зэргэтэй бшуу. Теэд мүнөө энэ хүдэлмэри гүйсэд хангалтатай гэхын аргагүй. Эндэ ВЛКСМ-эй обкомой лекторскэ бүлэгэй эдэбхитэй хүдэлмэри, эрмэлзэл хэрэгтэй гээшэ.

Мүн тиихэдэ архидалгын, алкоголизмын хойшолонгуудые, тэдээнhээ уламжалhан ажабайдалай муу үзэгдэлнүүдые арад зондо ойлгуулха талаар лекцинүүдые СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, илангаяа байгаали шэнжэлгын мэргэжэлтэд уншаха байгаа. Тэдэнэр лэ архидалгын хойшолонгуудые генетикын, биологиин, экологиин болон медицинышье талаар hонирхолтойгоор тайлбарилжа шадаха байна ха юм. Тиимэрхүү удха түгэлдэр лекцинүүдые ажалша коллективүүд хүлеэнэ бшуу.

Гадна ажалша коллективүүдые ударидагшад, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд иимэ асуудалаар лекци уншаhан хүнүүдые өөр өөрынгөө коллективэй байдалтай танилсуулжа, hонирхолтой мэдээнүүдээр хангаха уялгатай.

Д. ДАШИЕВ,
«Знание» бүлгэмэй республиканска эмхиин референт.

ТАСС ХИЛЫН СААНАhАА

МАГАТЭ-гэй СЕССИ ДҮҮРЭБЭ

ВЕНЭ. Атомай элшэ хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствые эрхилэгшэдэй соведэй сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Ядерна элшэ хүсэнэй аюулгүйе хангаха талаар шэглүүлэгдэhэн уласхоорондын харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд сессидэ хабаадагшадай гол анхаралда табигдаhан байгаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой майн 14-дэ хэлэhэн үгэ соохи дурадхалнуудые совет делегаци найруулба. Ядерна элшэ хүсые хүгжөөлгын аюулгүйе сахиха уласхоорондын гурим тогтоохые тэрэ хараална. МАГАТЭ-гэй гэшүүн-гүрэнүүдэй байгша оной июнь hарада хаража үзэхэ ёhотой ажал ябуулгын тодорхой түсэб хараалхыень совет МАГАТЭ-гэй генеральна директор Ханс Бликсдэ даалгаба.

УУЛЗАЛГА НЭЭГДЭБЭ

СОФИ. Аграрна партинууд болон хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдэй уласхоорондын уулзалга эндэ нээгдэбэ. Тэрэ «Түби дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай илан мандахын түлөө» гэhэн уряа доро үнгэрнэ.

БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков уулзалгые нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мүнөөнэй уласхоорондын орёо түгшүүрилтэй эрхэ байдалда эб найрамдалые бэхижүүлхэhээ шухала зорилго байхагүй гэжэ мэдүүлбэ. Ниитын байгуулалтаhаа дулдыдангүй бүхы гүрэнүүд эб найрамдалай ба дайн байлдаанай, асуудалнуудта тон харюусалгатайгаар хандаха ёhотой.

Уласхоорондын харилсаанай аюултайгаар хүгжэлгые зогсоохо талаар шэглүүлэгдэhэн совет үүсхэлнүүд шухала удха шанартай байна гэжэ Болгариин хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. Энэ зуун жэлэй hүүл болотор ядерна ба химическэ буу зэбсэгүүдые шата шатаарнь хорооҗо усадхаха тухай, уласхоорондын аюулгүй байдалые хангаха тухай Советскэ Союзай найруулhан үргэн ехэ дурадхалнууд бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ юм гэжэ үгэ хэлэгшэ зааба. Ядерна туршалгануудые нэгэ талаhаа зогсоохо болзороо августын 6 болотор hунааха тухай шиидхэбэри Советскэ Союз hаяхан абаа hэн.

Бүхы дэлхэйе эзэрхэн зонхилхо политика бэелүүлжэ, дэлхэй дээрэхи байдалые улам түгшүүрилтэй болгожо, ядерна дайнай аюулые дэбэргэжэ байhан США-гай империализмын ээрхэг түримхэй хараа шэглэлые Т. Живков эрид буруушаагаа.

СОВЕТ ҮҮСХЭЛНҮҮДЫЕ ДЭМЖЭНЭ

ДЕЛИ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой совет телевиденеэр хэлэhэн үгэ соо найруулагдаhан Советскэ Союзай эб найрамдалта дурадхалнуудые Индиин олониитэ, ороной 790 миллион арад халуунаар hайшаан уттаба гэжэ Индиин дотоодын хэрэгүүдэй министр Бута Сингх ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.

Европын али нэгэн гүрэнэй ниислэл хотодо гэхэ гү, али Хиросимада уулзахые, ядерна туршалгануудые хорихо тухай үгээ ойлголсохые совет хүтэлбэрилэгшын США-гай президент Р. Рейгандэ дурадхаhыень, мүн ядерна туршалгануудые нэгэ талаhаа болюулhан болзороо августын 6 болотор hунааха тухай СССР-эй шиидхэбэриие бүхы хүн түрэлтэн этигэл найдалтайгаар, hайшаалтайгаар угтаhан байгаа. Эдэ бүгэдэ ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, уршаг түбэгтэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, тэрэниие замбуулинай дайдада гаргалгые зайсуулан сараха эрилтэ табина. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлые гадаадынгаа политикын гол зорилго болгожо соносхоhон Советскэ Союзай иимэ тодорхой, бүтэмжэтэй hайн алхамуудые хэжэ байhаниинь гайхалтайшье бэшэл.

НРПК-гай ЦК-гай МЭДҮҮЛГЭ

ПНОМПЕНЬ. Азиие — Номгон далайн оршондо аюулгүй байдал хангаха, дэлхэйн энэ хубидахи бүхы оронуудай хоорондо адли тэгшэ, али алиндань ашатай туhатай харилсаа холбоо тогтоохо талаар шэглүүлэгдэhэн Совет правительствын байгша оной апрелиин 23-да хэhэн мэдүүлгые Кампучиин Арадай-революционно парти, Кампучиин бүхы арад халуунаар hайшаана. Тэдэниие бэелүүлгэ хадаа айхабтар олон хүн зонтой эндэхи районд амгалан тайбан байдал тогтоохо, арадуудай hалбаран хүгжэлтые хангаха бодото харгы зам болоно гэжэ НРПК-гай ЦК-гай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Аха дүү социалис оронуудай арадуудтай, дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдтэй хамта Кампучиин арад эб найрамдалай совет программые бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ гэжэ мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Энэ зуун жэлэй hүүл болотор ядерна болон химическэ буу зэбсэгүүдые гүйсэд усадхаха тухай СССР-эй шиидхэбэриие манай парти үндэрөөр сэгнэнэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

Совет ёho заншалаар

ТУhАЛАМЖЫН ЖАСАДА

Зэдын районой ажалшад Чернобыльскын АЭС-тэ тохёолдоhон гэнэ аюулые түргэнөөр усадхаха хэрэгтэ туhалхаар бэлэн байhанаа мэдүүлнэ. Зэдэ станцида оршодог районууд хоорондын баазын хүдэлмэрилэгшэд hаяхана суглаа үнгэргэхэдөө, хоёр үдэрэйнгөө салин хүлhые Чернобыльскын АЭС-тэ туhаламжын жасада оруулха гэжэ шиидхэбэ.

Тэрэшэлэн hургуулиин hурагшад, үхибүүд энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхые эрмэлзэнэ. Майн 19-нэй үдэр Петропавловка hууринай түб талмай дээрэ эндэхи дунда болон найман жэлэй hургуулинуудай hурагшад сугларжа, hаналаа нэгэдэлгын ярмаг эмхидхэбэ. Тэдэнэр өөhэдынгөө уралан дархалhан, нэхэhэн, оёhон, шанажа буйлуулhан зүйлнүүдые элбэгээр дэлгээгээ. Үхибүүдэй хэhэн бүтээлнүүдые, амтата хоолнуудые худалдан абаха дуратайшуул яhала олон байгаа. Энэ үдэр дунда hургуулиин hурагшад 200 гаран түхэригэй юумэ худалдаа. Тиигэжэ тэдэнэр олоhон мүнгээ Чернобыльскын АЭС-тэ туhаламжын жасада оруулха гэжэ нэгэн дуугаар шиидхээ. Харин найман жэлэй hургуулиинхид олоhон 147 түхэриг мүнгөө Эб найрамдалай жасада дамжуулба.

— Манай hургуулиин hурагшад нёдондо 365 түхэриг Эб найрамдалай жасада оруулаа hэн,— гэжэ найман жэлэй hургуулиин пионернүүдэй дружинын соведэй түрүүлэгшэ Надя Григорьева хөөрэнэ. — Байгша ондо мүн лэ иимэ ярмагуудые үнгэргэжэ, олоhон мүнгөө Эб найрамдалай совет жасада дамжуулхамнай.

О. ДУНАЕВА.
Зэдын район.

ЖЭЛ БҮРИ УРГАНА

«Заганский» колхозой малшад, таряашад эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй жасада нэмэри болгон, хубиингаа мүнгэ ехээр оруулдагаараа Мухар-Шэбэрэйнгээ район соо суурхадаг болонхой. Юуб гэхэдэ, эб найрамдалай жасада Заганай ажалшадай оруулдаг мүнгэнэй хэмжээн жэл ошохо бүри ургана ха юм. Жэшээлхэдэ, 1981 ондо оройдоол 500 түхэриг оруулагдаhан hаа, нёдондо 2115 түхэригтэ хүргэгдэhэн байна. Үгы гэбэл, арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада бүхыдөө 7930 түхэриг оруулагдаhан болоно. Байгша ондо энэ хэрэг бүри эмхитэйгээр ябуулагдана. Апрель hара соо жэлэй эхинhээ суглуулагдаhан 2283 түхэриг мүнгэн эб найрамдалай жасада тушаагдаба бшуу.

Хуушан-Заганай hү haалиин фермын, колхозой бухгалтериин, машинно-тракторна мастерскойн коллективүүд илангаяа эдэбхитэйгээр энэ патриотическа хэрэгтэ хабаадалсана.

Ц. БАЛДАНОВ.

НЮТАГААРХИНАА БАЯСУУЛНА

Баян-Голой арадай театрай коллектив hаяхан Баргажан тосхон ерэжэ, Дугар Дылгыровэй «Хүлгөөтэ үдэрнүүд» гэhэн зүжэг харуулба. Нютагай hургуулиин багша, арадай театрай режиссер П. Л. Дашиев мүнөөнэй үе сагта ехэ таарама удхатай зүжэгые шадамараар найруулан табиhан байна гээд баргажанайхид үндэрөөр сэгнэбэ.

Тус театрай бүридэлдэ колхознигууд, хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд ородог юм. Георгий Багаев, Елена Бадмаева, Биликто Пирмаев, Валентина Лубсанова, Жамсаран Лубсанов гэгшэд рольнуудаа үнэншэмөөр, харагшадай зүрхэ сэдьхэлые хүлгүүлмээр гүйсэдхэhэн байна. Тэдэнэр хэды сүлөөгүй ажалтайшье hаа, үдэшэндөө забда саг оложо, рольнуудые сээжэлдэдэг, зүжэг найруулан табидаг юм. Жэшээлхэдэ, Б. Пирмаев лугомелиоративна отрядые даадаг, тиимэhээ сабшалан, нугануудаа ундалуулха халуун хаhын ороjо байбашье, сүлөөтэй сагаа театрта зорюулна.

Баян-голойхид эдэ үдэрнүүдтэ — хабарай тарилгын түлэг үедэ —районойнгоо hуурин, тосхонуудаар ябажа, өөhэдынгөө шэнэ хүдэлмэри харуулжа, ажалшадые баясуулна.

Н. ТОРОМОВ.
Баргажанай район.

ЯРУУНАhАА МЭДЭЭСЭНЭ:

ШЕФҮҮДЭЙ БЭЛЭГ

Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой коллектив шефтээ абаhан Яруунын районой предприятинуудта, колхоз, совхозуудта жэл бүри горитойхон туhаламжа үзүүлжэ байдаг. hүүлэй жэлнүүдтэ имагтал шефүүдэй туhаламжаар байрын хэдэн арбаад гэрнүүд бодхоогдоо, ясли-садууд, малшадай байранууд баригдаа. Тэрэшэлэн таряа тарилгын болон хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаhануудта үргэнөөр хабаадалсадаг. Мүнөөшье шефүүдэй түлөөлэгшэд хабарай тарилгада хабаадалсажа байна.

Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаhан республикын хүдөөгэй спортивна наадануудта, шефүүднай ехэ туhа хүргэнэ. ЛВРЗ-гэй спортивна клубай түрүүлэгшэ В. Д. Филатов районой бэрхэ спортсменүүдые hурган бэлдэнэ.

ЭГЭТЫН-АДАГАЙ БИБЛИОТЕКЭ ЭРХИМ

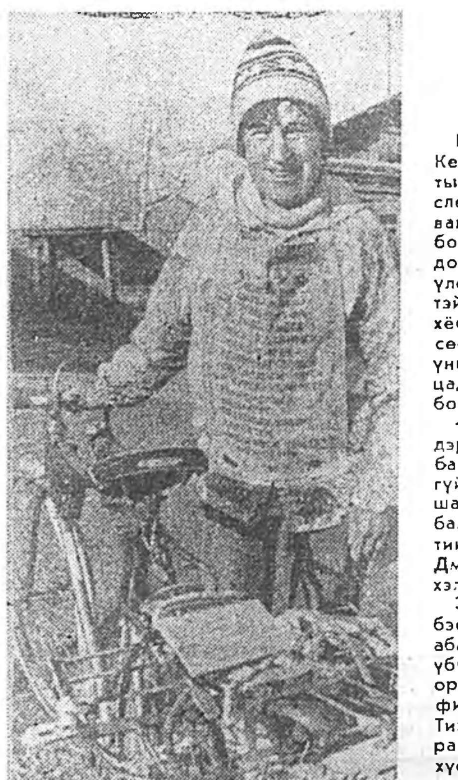
Нийтын малай үбэлжэлгын үедэ малшадые эрхимээр хангахын түлөө соносхогдоhон хүдөөгэй библиотекэнүүдэй конкурс-харалгын дүнгүүдые райгүйсэдкомой соёлой таhаг болон РАПО гаргаба. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ малшадай 274 точко районд омнай тоологдоо. Тэдэнние комплексноор хангалгада оролсоhон хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа гэжэ дүнгүүд сооhоо элирнэ.

Малшадые хангаха талаар эрхим hайн үрэ дүнгүүдые түйлаhанайнгаа түлөө Эгэтын-Адагай хүдөөгэй библиотекын коллектив (даагшань Р. Э. Цыбикова) нэгэдэхи hуури эзэлбэ. Тэлимбын болон Комсомольскын библиотекэнүүдэй коллективүүд конкурс-харалгада илагшадай тоодо оробо.

Тиихэдэ бүлэг библиотекарьнууд урмашуулагдаа. Жэшээлхэдэ, Г-Х. Ринчинова (Гүүндэ), Х. Р. Эрдынеева (Эгэтын-Адаг), Г. И. Портнягина (Үхэр-Нуур) гэгшэд соёлой хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай обкомой ба районой соёлой таhагай Хүндэлэлэй грамотануудта хүртөө.

Библиотекарьнууд нютагай партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай суг хүдэлмэриеэ эмхидхэжэ, олохон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн, лекцинүүдые уншаhан байна.

Б. НОМТОЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

АЯНАЙТНАЙ ЗАМ УРАГШАТАЙ БАЙГ!

Карелиин АССР-эй Кемь гэжэ багахан хотын вагонно депогой слесарь Н. Д. Баженовагай пенсидэ гараха болзор хүрэтэр оройдоол жэлhээ үлүү сагай үлөөд байхада, тэрээнтэй ехэ гэнэ аюул тохёолдоhон юм. Үе мүсөө хүндөөр гэмэлтэжэ, үни удаан сагта больницада аргалуулха баатай болоо hэн.

— Танай наhаншье үндэр боложо байгаа юм байна. Ехээр хүдэлэнгүй, бэеэ дүмэхэдэжэ, шархаяа хүндэхүүлэнгүй байха болобот,— гэжэ тиихэдэ врачнууд Нина Дмитриевнада оло дахин хэлэhэн юм.

Зориhоноо заабол бэелүүлжэл hаладаг зан абаритай hэн тула бүхы үбшээ дабажа, ваннада ородог, элүүржүүлгын физкультура хэдэг hэн. Тиигэжэ хуушан шэг шарайдаа орохоhоо гадна хүсэ шадалаашье бусаагаа бэлэй. Байhаар Нина Дмитриевнагай ажабайдалда спортын хэшээл бата hуури эзэлhэн байна.

— Спортоор бэеэ hорингүйгөөр ажамидаржа болохоор юм аал! Спорт хадаа элүүр энхэ, хүсэ шадал, залуу наhан гээшэ,— гэжэ 68 наhатай Н. Д. Баженова хөөрэнэ.

Тэрэ зундаа велосипедээр, үбэлдөө санаар аяншалдаг гуримтай. Түрэл Кемь хотоhоо Владивосток хүрэтэр hунаhан аянайнгаа түрүүшын утын замые 9 hарын туршада велосипедээр гаталhан юм. Аяар 18 мянга шахуу километр аянай зам гаталха үедөө, амархаяа тогтоhон городто гү, али багахан hууриндашье физкультура болон спорт тухай хөөрэлдөө үнгэрэгэдэг байгаа.

— Мүнөө Нина Дмитриевна холын хоёрдохи аяншалгада гаранхай. Нёдондо мартын 10 да түрэл Кемь хотоhоо оронойнгоо зүүн зүг тээшэ шэглээ hэн. Совет арадай дайнай, ажалай болон революционно алдар солын газарнуудаар ябаха энэ аяншалгаяа Н. Д. Баженова партиин XXVII съездэдэ зорюулаа.

Май hарада Буряадтамнай хүрэжэ, хүн зонтой уулзаа.

Аянайтнай зам урагшатай байг, Нина Дмитриевна!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ Н. Д. Баженова.

Ж. ХАЛБАЗЫКОВАЙ фото.

ҮХИБҮҮДЭЙ БЭЛЭГ

Гусиноозерск хотын «Шахтер» гэжэ Соёлой ордоной дэргэдэхи «Родничок» гэжэ кукольна театр эдиршүүлэй дунда хүндэтэй болоhоор үнинэй. Эдир артистнууд арбан жэлэй туршада ород арадай үльгэр туужануудай геройнуудай рольнуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, театрта ерэгшэдэй зүгhөө халуунаар hайшаагдадаг. Эдэнэр hүүлэй үедэ «Аленький цветочек», «По щучьему велению», «Алёнушка и солдат», «Белоснежка и семь гномов», бусад зүжэгүүдые найруулан сценэ дээрээ табиhан байна.

Гусиноозерскын кукольна театрай түйлаhан амжалтаар гансашье Сэлэнгын районой бэшэ, мүн республикымнай олон тоото hууринуудай ажалшад омогорхон, зүжэг наадануудыень hонирхон харадаг юм.

Москвагай С. Образцовой хүтэлбэрилдэг театрай коллектив «Родничогой» арбан жэлэйнь ойн баяртай дашарамдуулан, гоё hайхан куклануудые, хубсаhа хунар, бусад реквизит бэлэглэжэ, эдэнэрые ехэтэ баясуулба.

Театрай эдир артистнууд Оксана Лушникова, Оля Волченкова, Слава Киселев, Сережа Самчук, Игорь Федотов гэгшэд зүжэгүүдэй рольнуудые эрхим hайнаар гүйсэдхэдэг, харагшадай зүгhөө, мүн театрай режиссёр Л. М. Волчековагай hайшаал магтаалда хүртэжэ ябадаг юм.

Арадай театрай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн эдэнэр А. Лифщиц И. Кичанов хоёрой «Таинственный гиппопотам» гэhэн зүжэгые бэлдэжэ, Гусиноозерск хотын хүүгэдэй hайндэртэ бэлдэбэ.

Театрай коллектив тус зүжэгhөө оруулагдаhан мүнгөө Эб найрамдалай совет жасада эльгээхэ гэжэ шиидэhэн байна.

Т. НАГАЕВА.

Байгша оной май hарын хоёрдохи хахадта республика дотор шииг нойтогүй, дулаан үдэрнүүд үзэгдэжэ байна. Тиин hүниндөө 0—5 градус хүйтэн, үдэртөө 16—21 градус халуун болоно гэхэ гү, али энэнь урда жэлнүүдэйхиhээ дунда зэргээр 7—9 градус дулаан гээд тэмдэглэлтэй.

ХАГСУУ hАЛХИН

Үнгэрөөд байhан үе соо газарай хүрьhэн 90—140, хойто районуудта 40—80 сантиметр хүрэтэр гэдэhэн байна. Тиихэдэ Бэшүүрэй, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Ивалгын, Загарайн, Хоринн районуудай газарай шииг нойтониинь 7—13 миллиметр болоно. Бусад районуудай газарай шииг нойтониинь даб дээрээ ядамаргүй гэжэ тодоруулагданхай.

Республикын урда, баруун-урда районуудай гол, горхоной уhан hуужа захалаа. Харин хойто районуудай голнууд hаяа мүльhэн хуяrhaа hалажа эхилбэ.

hарын дүүрэтэр дахинаа хагсуу hалхитай, хуурай үдэрнүүд үзэгдэхөөр хүлеэгдэнэ. Энэ үе соо hүниндөө хойто районуудта 0—5 градус хүйтэн, тиихэдэ урдахи нютагуудта үдэртөө 17—22 градус хүрэтэр дулаарха юм.

Н. АФОНИНА.

В. Г. РОМАНОВА

Хүндөөр, үни удаан үбшэлжэ, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй Гусиноозерскын горкомой гэшүүн, Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон Валентина Гончиковна Романова майн 23-да 54-дэхи жэлдээ ябатараа наhа бараба.

В. Г. Романова 1932 ондо Москвада түрөө. Үншэрөөд, гурба наhатайдаа Романовтанай бүлэдэ басаганиинь болоjо ороhон байна. Хүсэд бэшэ дунда hургуули дүүргээд, Сэлэн-Дүүмын заhабарилгын-механическа заводто токарёор хүдэлжэ эхилhэн намтартай.

1960 ондо В. Г. Романова Сэлэнгын совхоздо хонишоноор ажаллажа эхилээ hэн. Зургаан жэл хүдэлөөд байхадань, тэрэниие ахалагша хонишоноор томилбо. Хонин ажалда 26 жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа, тэрэ жэлhээ жэлдэ үндэр үрэ дүнгүүдые түйладаг байгаа. Эхэ оронойнгоо урда ажалай габьяа харуулhанайнгаа түлөө Валентина Гончиковна Ленинэй хоёр орденоор, Ажалай Улаан Тугай орденоор, «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэhэн медаляар шагнагданхай. 1976 ондо тэрээндэ Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо hэн.

В. Г. Романова эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэй хабаадагшадай нэгэн байhан. Эб найрамдалай совет жасада тэрэ өөрынгөө хубиин нөөсэлэлгэнүүдhээ 7 мянган түхэриг оруулhан байна. Эб найрамдал хамгаалагшадай Совет комитедэй алтан медальда хүртэнхэй.

Валентина Гончиковна публикын болон районой нийтын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа. ...рядай АССР-эй Верховно... ведэй депутатаар hунга... hэн. Районой болон посе... Соведэй депутатаар, КП... горкомой, Сэлэнгын сов... парткомой гэшүүнээр ... бэшэ hунгагдаhан байха... сэхэ шууд hанал бо... коммунистка, эсэхэ сусах... дэхэгүй ажалшан, хоёр ү... дые хүмүүжүүлhэн урж... гай эхэ байhан юм.

Тэрэниие мэдэхэ, сугт... дэлhэн хүнүүдэйнь с... зүрхэндэ Валентина Гон... на Романова тухай гэрэл... расхаал хэтэдээ үлэхэ...

Беляков А. М., Бадиев А. А., Саганов В. Б., Албашеев ... Шомоев К. К., Потапов Л. В., Ходаковский Ф. В., ...нов Н. А., Плотников А. И., Крючков Н. И., Модогоев ... Семенов Б. С., Пивоваров Н. Б., Берещинов А. С., ...цев И. В., Гармаев Р. Б., Найданов Н. Н., Аржанович ... Ангархаев М. Д., Болонев П. М., Буинов А. А., Ц... Н. Б.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Майн 26-hаа 31 хүрэтэр

ПОНЕДЕЛЬНИК, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.50—Футболой шэнжэлэл. 10.20—«Внимание, черепаха!»—үхибүүдтэ фильм. 11.40—Шэнэ hонин. (11.45 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.25—Концерт. 16.50—Тележурнал. 17.25—Баяан дээрэ наадаха.

Улаан-Үдэ. 17.40 — «Харин фронт холо байгаа...»—телеочерк. 18.00—«Ая-ганга» гэhэн программа (буряадаар). 18.40—Республикада транспорт хүгжөөхэ асуудалнууд тухай.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал»—мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.25—«Птичье молоко»—уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35—Театральна шэнжэлэл. 23.25—Футболой шэнжэлэл. 00.25—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.45—Байгаали шэнжэлгэ. 4-дэхи класс. 9.55—Баримтата фильм. 10.15—«АБВГДейка». 11.05—«Ород хэлэн». 11.35, 12.40—Хүгжэм. 4-дэхи класс. 12.00—Баримтата фильм. 12.10—«Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.10—М. Шолохов. «Хүнэй хуби заяан». 13.55—Түүхэ. 14.25—Шинин... нинкэ библиотекэ. 14.5... А. С. Пушкин Михайлов... 16.00—Шэнэ hонин. 17.... «Москва шадарай ажахы... та». «Агропромой ажал ... гууд». 18.10—Композитор... — үхибүүдтэ. 19.10—«Хурд... халга».

Улаан-Үдэ. 19.45—Сонос... нууд.

Москва. 20.00—Мультфи... нууд.

Улаан-Үдэ. 20.25—Худ... ажалшадта концерт.

Москва. 21.00—«Амг... нойрсогты, багашуул!». 21.... «Элүүр энхэ байлга». 22.... «Время». 22.35—«Ралли»... hайханай фильм.

ВТОРНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45—«Долоон хоногой спорт». 10.15—«Птичье молоко»—уран hайханай фильм. 11.50—Шэнэ hонин. (11.55 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.30—«Хүхюун стартнууд». 17.15—Мультфильмнууд.

Улаан-Үдэ. 17.35—«Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». 18.15—Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдтэ тележурнал.

Москва. 19.05—«Шажан ба политика». 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Зүүн сибирь»—тележурнал. 20.10—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.35—«Любовь Орлова»—уран hайханай публицистическэ фильм. 22.00—«Время». 22.35—«Дэлхэйн hониной дээжэhээ». 23.35 «Смеричка» ансамблиин концерт. 23.45—Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 24.00—«Долоон хоногой спорт».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Байгаали шэнжэлгэ. 2-дохи класс. 9.55, 13.40—Француз хэлэн. 10.55—Багашуулда геометри. 11.05—СПТУ-гай hурагшадта. Гоё hайханиие ойлгожо hургаха. 11.35, 12.40—Совет гүрэнэй ба хуулиин үндэhэ hуури. 12.05—Астрономи. 10-дахи класс. 14.20—В. Г. Белинский. Ажаябадалайнь хуудаhанууд. 15.10—Багашуулда геометри. 15.20—«Революциин уран зураашад».

Улаан-Үдэ. 17.05—«Манай айлшад».

Москва. 17.35—Концерт. 17.50—«Юрка—сын командир...» үхибүүдтэ фильм.

Улаан-Үдэ. 19.05—ЛВРЗ... В. И. Глазуновой бригады... хүдэлмэрез шэнэдхэн ha... руулха асуудалнуудые зүб... хэлсэнэ. 19.50—Мультфильм...

Москва. 20.00—«Манай се...

Улаан-Үдэ. 20.35—Шэнэ hо... (буряадаар).

Москва. 21.00—«Амг... нойрсогты, багашуул!» 21.... Уласхоорондын шэнжэлэл. 2... —«Время». 22.35—«Первы... уран hайханай фильм. 24.... СССР-эй арадай артист ... Серкебаевай концерт.

СРЕДА, 28

ХИЛЫН ХАРУУЛШАНАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45—«Аяншалагшадай клуб». 10.45—«Любовь Орлова»—уран hайханай публицистическэ фильм. 12.10—Шэнэ hонин. (12.15 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.35—Дуунай-хореографическа найруулга.

Улаан-Үдэ. 17.15—Телеочерк. 17.25—«Дайшалхы алдар соло» гэhэн программа. Забайкалиин Улаан тугта хилын харуулай округой штабай начальник полковник О. В. Вахров дамжуулгада хабаадаха.

Москва. 19.15—Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ.

Улаан-Үдэ. 18.45—Загарайн районой Шулуутын ба Хандагатайн леспромхозуудай партийна организацинуудай хүдэлмэри тухай. 19.20 — «Байгал»—мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Эб найрамдал ба залуушуул». 20.35—«Мүнөөдэр—Хилын харуулшанай үдэр». СССР-эй КГБ-гэй хилын харуулай сэрэгүүдэй штабай начальник генерал-лейтенант И. Я. Калининченко үгэ хэлэхэ. 20.50—«Государственная граница»—олон серитэй уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00—«Время». 22.35—«Государственная граница». 2-дохи сери. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Информатикын болон тоолон тодорхойлхо техникын үндэhэ hуури. 10.05, 14.25—Немец хэлэн. 11.35, 12.40—Хүгжэм. 6-дахи класс. 12.05—«Манай саад». 13.10—Физикэ ба эрдэм-техникын дэбжэлтэ. 13.40—А. П. Гайдарай ажаябадал болон номууд. 14.55—Түүхын хуудаhанууд. 15.40—hурагшадта физиологи ба ариг сэбэр тухай. 16.10—«Урданай аялга hайхан дуунууд». 16.45—Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 16.50—Телеочерк.

Москва. 17.15—«Бултанда зорюулагдаhан стадион».

Улаан-Үдэ. 18.15—Хотын ... мышленна предприятину... комсомол-залуушуулай бр... дануудай бригадирнуудтай ... залга.

Москва. 18.45—Мультфи... нууд. 19.10—Монголой Ар... Республикын уран hайха... коллективүүдэй концерт...

Улаан-Үдэ. 19.45—Сонос... нууд. 19.55—«Халаан» (б... даар). 20.15—Байгал ... оршон тойронхи дайдые ... гаалха тухай асуудал туш...

Москва. 21.00—«Амг... нойрсогты, багашуул!». 21.1... «Элүүр энхэ байха гэ... 21.30—«Хүгжэмтэ киоск». 2... —«Время». 22.35—Хүгж... дамжуулга.

ЧЕТВЕРГ, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45—«Ан амитадай аймагта». 10.45—«Государственная граница». 1-дэхи сери. 11.55—Шэнэ hонин (12.00 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.40—Үхибүүдтэ дамжуулга. 17.15—«Шатарай hургуули». 17.45—Ф. Шуберт. 12 вальс.

Улаан-Үдэ. 17.55 — «Байкал. Новая биография. — телефильм. 18.25 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.40—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.00—«...16 хүрэтэр ба тэрээнhээ дээшэ наhатайшуулда». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Мультфильмнүүд. 20.10 — «Үгэеэ хэрэгээрээ батадхаха». Латвиин КП-гэй ЦК-гай секретарь О. Г. Анфимов, КПСС-эй XXVII съездын делегат. «ВЭФ-эй» генеральна директор О. К. Линев дамжуулгада хабаадаха. 20.45 — «В моей смерти прошу винить Клаву К» — уран hайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.30 — Г. Свиридовэй, О. Тактакишвилиин, В. Гаврилинай зохёолнуудай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Физикэ. 6-дахи класс. 10.05, 14.00—Испан хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай hурагшадта. Гоё hайханиие ойлгуулжа hургаха. 11.35, 12.40—Зоологи. 7-дохи класс. 12.00 — Түрэлхидтэ тележурнал. 12.30 — Баримтата фильм. 13.05 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.15 — Декабристнүүдай hамгад тухай дамжуулга. 14.30 — «Хочу быть министром» — уран hайханай фильм. 16.00 — «Ном уншаха дуратайшуулай анхаралда». 16.45—Шэнэ hонин. 17.55 — Баримтата фильм. 18.30—Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэ... нэй хүдэлөөн.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «З... ниие хүн бүхэн мэдэхэ ... той» гэhэн циклhээ. 19.30—... носхолнууд. 19.40—«Булаг...» 20.20—«Жаворонки, прилет... те»—фильм-концерт.

Москва. 21.00 —«Амг... нойрсогты, багашуул!» 21.20 ... «Хани харилсаан». 21.50—Ба... римтата фильм. 22.00—«Вре... 22.30—«Такова спорти... жизнь»—уран hайханай фил... 1-дэхи сери. (Англи). 23.... 1985 ондо Москвада болс... шатараар дэлхэйн чемпи... тухай баримтата фильм.

ПЯТНИЦА, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45—«Эб найрамдал ба залуушуул». 10.20—«Государственная граница». 2-дохи сери. 11.30 11.30—Шэнэ hонин (11.35 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.45—«Ород хэлэн».17.15 — Шахтернуудай комсомол-залуушуулай бригадын бригадир А. Л. Царевскитэй hурагшад уулзаха.

Улаан-Үдэ. 17.45—Шэнэ hонин (буряадаар). 18.00—«Талын галнууд»—тележурнал (буряадаар). 18.30—«Съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлнэбди». Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. П. Калашников дамжуулгада хабаадаха. 19.05—Киноочерк. 19.15—«Байгал» мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр——түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Хүн ба хуули». 20.35—«Право на выстрел»—уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35—«Телевизор харагшадай анхаралда». 23.10—Евровидениин эстрадна дуунуудай конкурс дээрэ. 00.15—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Хүгжэм. 2-дохи класс. 10.05, 15.15 — Англи хэлэн. 11.05—Гадаадын оронуудай уран зурагай искусство. 11.50—Баримтата фильм. 12.20—В. И. Ленинэй ажаябадалда хүгжэм. 12.50—Ородой литературын патриотизмын эшэ үндэhэн тухай. 13.55—«Незабываемая осень»—уран hайханай фильм. (Монгол-кино). 15.45—«Дуун-хүнэй хани». 16.05—Шэнэ hонин. 17.45—Уран зурагай искусствын бүхэсоюзна неделидэ. 18.15—Мультфильмнүүд. 18.45—Электроникэ ба ... 19.15—«Хани харилсаан»...

Улаан-Үдэ. 19.45 — Бари... та фильм. 20.15—Кабанс... районой Сэлэнгын поселк... Соведэй депутадуудай хүдэ... ри тухай. 20.50—Мультфиль...

Москва. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.20 — ... найрамдалай түлөө велоси... дээр урилдаан. 21.30—«Бул... да ба хүн бүхэндэ». 22.0... Время». 22.35—«Такова спор... ная жизнь» уран hайха... фильм. 2-дохи сери.

СУББОТО, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45—Чехословак хүгжэмэй концерт. 10.10—Түрэлхидтэ тележурнал. 10.40—«Харгын аюулгүйе сахиха». 11.10—«Элүүр энхэ байлга». 11.55—«Спастись в Вашингтоне»—баримтата фильм. 12.15—Электрын элшэ хүсэ ажаhуудалда алмаха тухай. 12.45—«Үе саг ба өөр тухайгаа». Борис Корнилов. 13.00—Мультфильмнүүд. 13.20—Баримтата фильм. 13.50—«Накануне отъезда—фильм-зүжэг. 15.10—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.25—«Накануне отъезда» — фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 16.40—«Таанад энээниие хэжэ шадахат». 17.25—Концерт. 18.15—«Это — Пеле»—баримтата фильм. (Бразили). 19.15—«Москва-замбуулин-Эфтелинг» (Нидерланда) теле-хүүргэ. 20.15—Кинопанорама. 22.00—«Время». 22.35 — «Тайна записной книжки»—уран hайханай фильм. 23.55 — Баримтата фильм. 00.45 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Эб найрамдалай түлөө велосипедээр урилд... 9.30—Ритмическэ гимнасти... 10.15—«Үглөөнэй почто»... хүгжэмтэ дамжуулга. 10.45 ... «Сэдьхэжэ ябадаг юумэн ту... гаа Джамбул дуулаг лэ». 1... —«Өөрыгөө танцада хару... ха». 12.00—«Пограничный ... Алый»—уран hайханай филь... 13.05 — Баримтата филь... 13.25—Фильм-концерт. 14.0... Мультфильмнүүд. 14.50 — Овчинниковай концертнүүд... 16.40 — «Ставка больше, ч... жизнь». 18 серитэй уран h... ханай фильм. 5-дахи се... 17.35—«Газар дээрэ, огторг... до, далай дээрэ». 18.05—А... Островскиин «На бойком м... те» гэhэн пьесээр фильм-... жэг. 20.15—«Дуун-86». 21.00 «Амгалан нойрсогты, багашу... 21.15—Баримтата фильм. 21... —«Мимолетности», С. Про... фьевой хүгжэмөөр фильм-... лет. 22.00—«Время». 22.35 «Один час с Леонидом Лео... вым» — баримтата фильм.

ХЭН, ХААНА ОШОХОБ?

✦ Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр «Буревестник» бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд үнгэрэгэгдэнэ. Мүнөөдэр болохо нааданууд үглөөнэй 10 часhаа эхилхээр хараалагдана. Мүн эндэ техникум, училищинуудай hурагшадай дунда хүнгэн атлетикээр городой түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд үглөөдэр үдэрэй 4 часhаа эхилхэ юм.

✦ «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ футболоор «Буревестник» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө наадан үдэшын 5 часhаа эхилхэ. Мүрысөөндэ Красноярск, Эрхүү, Шэтэ, Благовещенск, Улаан-Үдэ хотонуудай студентнэрэй командانууд хабаадаха.

✦ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай спортын зал соо Үхибүүдые хамгаалгын уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаhан мүрысөөн уран hайханай гимнастикаар үнгэрэгэгдэхэ юм. Мүрысөөн мүнөөдэр үдэрэй 3 часhаа эхилхэ.

✦ «Сагаан тэргэ» гэжэ шатарай клуб соо эхэнэрнүүдэй дунда шатараар Улаан-Үдын түрүү hуури эзэлхын түлөө наадан үдэшын 6 час 30 минутаhаа эхилхэ.

✦ Аяншалга болон экскурсиин Улаан-Үдын бюро холо, ойрын hонирхолтой аяншалгануудые дурадхана. Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой бүлэг хүдэлмэришэд, 16-дахи, 25-дахи дунда hургуулинуудай багшанар, hурагшад, бусад хэдэн бүлэг аяншалагшад этнографическа, байгаалиин музейнүүдтэ хүрэхэ, хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсаха юм. Нарин сэмбын комбинадай, трамвайн управлениин хүдэлмэришэд, нэгэдэхи СПТУ-гай коллектив Новоселенгинск аяншалгада мордонхой. Мүн хотын предприяти, эмхи зургаануудай бүлэг аяншалагшад Москва, Брянск, Калининград хотонуудтай танилсахаяа самоледоор аян замда гараба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Бүхы арга нөөсэнүүдээ хэрэглэхэ»—хүдөө ажахын шэнжэлэл. «Хани ёhoop туhалалгын жасада» — материалнуудай суглуулбари. «Үдэр бүхэнөө — үндэр ургасада» — Н. Ефимовэй фото-мэдээсэл. ТАСС-ай шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Партийна ажабайдал»: экономико хүтэлбэрилэлгэ». «Удаадахи алхамаа амжалтатайгаар хэхын тула» — А. Праведниковай статья. «Таниие ямараар хангынаб?». «Үндэhөөрнь хубилалга: мухар-шэбэрэйхидэй жэшээ» — Л. Цыбиковагай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаhанда. Театр. «Сезоной түгэсхэл дээрэ» —О. Куницынай статья. «Хүнэй эрхэ тухай үнэн зүб мэдээсэл». «Ном бэшэг мэдэдэггүй Америкэ» — АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Шэнэ hонин, үйлэ хэрэгүүд, баримта» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Шог ёгто долгин дээрэ» — материалнуудай суглуулбари. Телевидениин программа. Соносхолнууд.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» майн 18-да үнгэрэгэдэhэн 20-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«45-hаа 6-ень тааха спортлото»: 835.572 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (55 карточка) таагшад — 1.120 түхэриг, дүрбэн номер (2.265 карточка) таahан хүнүүд — 33 түхэриг, гурбан номер (38.095 карточка) таагшад 3 түхэриг абаха байна.

36-hаа 5-ень тааха спортлото»: 6.586.806 билет ороо. Табан номер (28 карточка) таahан хүнүүд—10.000 түхэриг, дүрбэн номер (5.376 карточка) таагшад — 117 түхэриг, гурбан номер (177.183 карточка) таahан хүнүүд 6 түхэриг абаха.

20-дохи тиражай шүүбэринүүд июниин 2-hоо июлиин 2 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо
Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРАШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62. отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-96, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и сельдоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-00470. Заказ № 121. Индекс 04609